

TA DOKUMENT JE **IZBOR ODZIVOV JAVNOSTI**, KI NASLAVLJAJO VARUHA PRAVIC GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV IN JE NAMENJEN ZA INTERNO RABO, ZA OBVEŠČANJE UREDNIKOV OZIROMA UREDNIŠTEV RTV SLOVENIJE TER SEZNANJANJE OBČINSTVA Z OBRAVNAVO NJIHOVIH ODZIVOV. VSEBINE ALI DELOV VSEBIN NI DOVOLJENO UPORABLJATI V NOBENEM DRUGEM KONTEKSTU.

MESEČNO POROČILO O ODZIVIH OBČINSTVA

AVGUST 2018

Povzetek odzivov in odgovorov z izbranimi poudarki, mnenja in priporočila, statistika

Objava na spletnem naslovu www.rtv slo.si/varuh:

Končna redakcija: 7. 9. 2018

Pripravili: Ilinka Todorovski, Anja Nab Huš

Delovodnik, statistika: Ana Jarc

Poudarki v odzivih in odgovorih ter mnenja in priporočila za avgust 2018

Avgusta so se gledalci še vedno odzivali na julijsko oddajo Intervju, na varuhinjino poročilo v zadevi in javno polemiko glede oddaje. Prevladovala so sporočila podpore avtorju, pozivi k njegovi zaščiti in ohranitvi oddaj Intervju oz. Pričevalci, ki ju vodi avtor.

Med radijskimi vsebinami je bila v središču oddaja Labirinti sveta (10. avgusta 2018, Prvi program Radia Slovenija). Varuhinja je o zadevi napisala poročilo z mnenjem in priporočilom.

Varuhinja je z obsežnim pismom odgovorila gledalki in poslušalki, ki je Programski svet večkrat pozvala, naj se opredeli do prazničnega programa, ki po njenem mnenju ni enako načrtovan za verske in posvetne praznike.

Metodološka pojasnila

Od 1. januarja 2018 se pri vodenju dnevnika odzivov upošteva dejanska organizacija RTV Slovenija (programsko-produkcijske enote, organizacijske enote, uredniško-produkcijske enote, vodstvo, programski svet itd.). V poročilu se gledalce, poslušalce, bralce in druge uporabnike RTV podpisuje z začetnicami, razen v primerih uradnih dopisov. V statistiko odzivov se všttevajo vsi pisni ali ustni odzivi, zabeleženi v delovodniku, medtem, ko je v mesečnem poročilu objavljen izbor. Od 1. januarja 2018 se v statistiki ločeno vodi seznam zavrženih pritožb.

Kazalo vsebine

TELEVIZIJA SLOVENIJA	4
I. INFORMATIVNI PROGRAM	4
Zadeva Intervju/Dežman, drugič	4
Odziva na intervju s Stanetom Grando	9
Koga vabijo v Odmeve?, drugič	9
Poročanje o prazniku Marijinega vnebovzetja	10
150-letnica prvega slovenskega tabora.....	11
Medijski molk o sestavljanju vlade?	12
Kubanski plesalci	13
Kako deliti Studio City na spletnih omrežjih?	13
(Ne)uravnotežen pogovor v Odmevih?	14
Do 13ih ni informativnih oddaj!	15
Z Mišo... in gostja Mojca Senčar	15
II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM	15
Deklina zgodba - termin	15
a.b.c.d. ali a.b.c.č.	16
Pohvale in predlogi.....	17
Vse o Pričevalcih.....	18
III. RAZVEDRILNI PROGRAM	18
Ponovitve kviza Vem!	18
Neaktualni Svetovni popotnik: Sirija	19
IV. ŠPORTNI PROGRAM.....	19
Bojkotiranje NK Maribor.....	19
Nogomet in pogovor v srbskem jeziku	20
V. PROGRAM PLUS.....	21
Avtomobilnost in pogon avtomobilov	21
Oddaja prekinjena med pesmijo Oliverja Dragojevića	21
VI. SPLOŠNO.....	22
Klasifikacija oddaj (Pričevalci, Intervju)	22
Ponavljate, položnica pa je vedno ista!	24
Pohvale oddajam in programom	24
Spet verižno pismo o »najdražji javni hiši v Evropi«	24
RADIO SLOVENIJA	25
I. RADIO PRVI.....	25
Nedeljsko dopoldne z Ljerko	25
Zadeva Labirinti sveta/komentar	25

Medijski molk o sestavljanju vlade? (II.).....	26
II. VAL 202.....	26
@toplovodar.....	26
MMC.....	27
I. VSEBINA.....	27
Posegi v uporabniške vsebine in komentarje.....	27
II. STORITVE	28
Deklina zgodba na spletu	28
RTV 4D in registracija.....	29
Pričevalci v spletnem arhivu.....	29
Zakaj ne bi vsebin tudi zapisali?	30
Povezava na posnetek.....	30
RTV SLOVENIJA	31
I. JEZIKOVNA KULTURA.....	31
Doktor ali ne?	31
»Čudna slovenščina«	31
Izgovor tujih imen.....	32
II. TEHNIČNE ZADEVE.....	33
Oddajnik na Krimu.....	33
III. DOSTOPNOST IN PRILAGOJENI PROGRAM.....	33
Kako naj bodo na ekran umeščeni podnapisi?	33
Ko se mora obvezno registrirati slepi gledalec, drugič.....	33
IV. VARUHINJA	35
Od pohval do pozivov k odstopu	35
V. OSTALO.....	36
Napad na ekipo TV Slovenija v Novi Gorici.....	36
O bontonu objav na družbenih omrežjih	37
Praznični program: koliko je dovolj, preveč ali premalo?	37
PRILOGE.....	38
PRILOGA 1: Klasifikacija oddaj, tabela o predvajanju Pričevalcev od leta 2014.....	38
PRILOGA 2: Poročilo varuhinje v zadeva Labirinti sveta/komentar	40
PRILOGA 3: O bontonu objav na družbenih omrežjih, pismo varuhinje in predsednice Sveta delavcev generalnemu direktorju	43
PRILOGA 4: Praznični program, koliko je dovolj, preveč ali premalo (odgovor pritožnici)	44
STATISTIKA.....	49

TELEVIZIJA SLOVENIJA

I. INFORMATIVNI PROGRAM

Zadeva Intervju/Dežman, drugič

Avgusta so se gledalci še vedno odzivali na oddajo Intervju, v kateri je voditelj Jože Možina gostil zgodovinarja Jožeta Dežmana (22. julij 2018, TV SLO1.) oz. predvsem na javno polemiko glede oddaje ter komentarje in medijske zapise o zadevi. Prevladovala so sporočila podpore avtorju Intervjuja, pozivi k zaščiti novinarja in protesti zoper domnevno namero ukinitve oddaj Intervju oz. Pričevalci, ki ju vodi avtor.

Varuhinja je avgusta prejela skupaj 139 odzivov, povezanih z zadevo (133 po e-pošti, 3 po telefonu, 2 po klasični pošti). Med odzivi je bilo 61 tipskih pisem (primer objavljen na str. 37 julijskega poročila) in 5 odprtih pisem, med njimi pismo javnosti Slovenskega svetovnega kongresa, odprto pismo Združenja za slovensko besedo, izjavo za javnost Društva MORiS, izjavo za javnost dr. Renata Podbersiča, predsednika in zastopnika Slovenskega zgodovinskega društva za novejšo in sodobno zgodovino, odprto pismo petih programskih svetnikov RTV Slovenija in sporočilo za javnost Zbora za republiko. Varuhinja je bila preko pritožnika seznanjena z izjavo Komisije za pravičnost in mir. Prebrala je tudi pismo generalnega direktorja RTV Slovenija Igorja Kadunca, s katerim je odgovoril na številna sporočila, ki jih je prejel v zadevi.

Programski svet varuhinji v zadevi ni posredoval nobenega odziva. Do zaključka poročila za avgust (7. 9. 2018) varuhinja prav tako ni prejela odziva avtorja oddaje, ki ga je napovedal minuli mesec (poročilo za julij, str. 4 in 35).

Varuhinja je pritožnikom posredovala poročilo v zadevi, odgovarjala na dodatna vprašanja, pojasnjevala vlogo varuha in – v primeru pritožb, ki so izhajale iz posrednih virov, domnev, medijskih zapisov ali objav na družbenih omrežjih - pojasnjevala, kaj dejansko piše v poročilo in česa v poročilu ni. Na tipska pisma ni odgovarjala.

Odzivi, ki se nanašajo izključno na delo varuhinje (v kontekstu zadeve), so objavljeni in statistično šteti pod poglavje Varuhinja (str. 35).

Zadeva je izstopala po velikem številu odgovorov na odgovore, zatrjevanjih o zgodovinskih dejstvih in »resnicah« ter delitvah na leve in desne, iskanju domnevnih ozadij ter pogosto zelo osebni in izpovedni noti sporočil, saj so pritožniki opisovali svoje družinske zgodbe in tragedije. Veliko pritožnikov je pomešalo oddaje Intervju in Pričevalci ter zmotno menilo, da RTV Slovenija ukinja oddaji in novinarju onemogoča delo. Več sporočil je bilo žaljivih in prostaških (in zato zavrženih).

V nadaljevanju objavljam nekaj poudarkov iz odzivov:

»Prosim vas odgovor kaj je NEPOSTENO pri podajanju zgodovinskih dokumentiranih podatkov o drugi svetovni vojni?Ali je resnica samo to kar so nas ucili? Pricakujem odgovor saj vas tudi jaz placujem in sem spostoval vase prispevke ko ste bila novinarka.zakaj delate zdrabo?« (M. K.)

»Dolžni ste varovati pravice gledalce RTV SLO IN NE političnih zakulisij preko katerih si nekateri zagotovijo tudi po upokojitvi primeren dohodek.To Turnšek vsekakor je in on je prepričan,da lahko določa kaj je res in kaj ni res..Možno,da je kaj prebral,samo premalo,da bi on določal kdo lahko preko rtv Posreduje resnico.« (A. K.)

»Intervju J. Možine se mi je zdel zelo simpatično izvajanje in strokovno voden, zato me preseneča vaš odziv in z njim nikakor ne morem biti zadovoljna. Dolga leta zamolčana ali premalo slišana problematika povojnih pobojev je bila pač predstavljena in podkrepljena s številkami in kdo ve več o tem, kot ravno dr. J. Dežman, ki se s to problematiko ukvarja že vrsto let. Verjamem, da je veliko ljudi razburjenih. Resnica vedno boli.« (A. V.)

»Vedno si rezervirava termin, kadar je na tv programu oddaja Intervju in Pričevalci avtorja dr. Možine. Ti dve oddaji sta nama v spodbudo in navdih, da se v naši moralno in politično tako zelo nenormalni domovini vendarle da slišati resnico, kot sta jo doživeli in preživeli tudi najini družini in še nešteto drugih v času med in po 2. svetovni vojni. Zato sva ogorčena nad pogromom, ki se znaša na avtorjem, nad popolnoma neargumentiranimi protesti ter pikolovskim seciranjem s strani "strokovnjakov".« (N. in D. Ž.)

»Pozorno sem prebral vaše mnenje in priporočilo vezano z Možino. V celoti se strinjam vami, da je Možina izbral žanr intervjuja za sporočanje svojih ocen, mnenj in nazorov. Sploh ni važno, kdo je sogovornik, saj ga rabi zgolj za iztočnico (če je ni, pa mu jo "položi" v ustaredno v oddajah pričevalci), da jo nadgradi in obelodani svoje mnenje in videnje. Možina je žanr intervjuja priredil in podredil svojim potrebam in pogledom - kratka intervju je prostituiral. Tako ravnajo le tretje fazredni NEPROFESIONALNI novinarji, ki razen svoje samovšečnosti in samoljubnosti ne želijo slišati ničesar drugega. Možinovo neprofesionalnost je moč razkrinkati samo z zahtevo, da isto ali enako problematiko obravnava samo v oddajah z sogovorniki različnih percepcij.« (I. U.)

»Ne razumem, od kot raznim organizacijam, med njimi tudi Zvezi borcev oziroma njenemu predsedniku tolikšna aroganca, da si upa zahtevati, kaj se na javni televiziji sme predvajati. Tudi ne razumem mlačnega odziva generalnega direktorja RTV Slovenije, ki bi prvi moral stopiti v bran svojemu novinarju, ki pripravi oddajo, ki je dokazljiva z dokumenti in ni do nikogar žaljiva. Da varuhinje gledalčevih pravic v tej isti hiši ne omenjam. Očitno gospe zadošča lepa plača za malo dela in vsake toliko časa napad na kolega, ki ji politično ni všeč.« (A. T. W.)

»Sramota za slovensko javno RTV, ki jo plačujemo vsi davkoplačevalci, da nam želi še v letu 2018 ne le prikrivati dejstva in podtikati neresnice in polresnice pač pa kaznuje novinarje, ki ustvarjajo oddaje zgolj na pomembnih resničnih dejstvih in zgolj v dobro naroda! Kaznuje najboljše novinarje, ki vsa leta z najboljšimi prispevki vlečejo iz blata javno RTV, ki se odtuja od svojega poslanstva dela za državljane in narod! Sramota!« (M. M.)

»Taka oddaja, kot je bila intervju z dr. Dežmanom je več kot dobrodošla za naš prostor in vsa pohvala dr. Možini za tako temo. Kot plačnik RTV naročnine apeliram na še več podobnih odstiranje resnic na podlagi arhivskih virov. Sam sem zgodovinar in lahko potrdim vse, kar je rekel dr. Dežman. Prav tako je nerazumno klestenje oddaj Pričevalci, ki so trn v peti »resnici« starih borcev.« (G. B.)

»Spremljal sem celoten intervju. V pogovoru je bilo podanih mnogo zgodovinskih dejstev, ki jih ni mogoče argumentirano izpodbijati in so del tragične novejšje zgodovine Slovencev. Prosim, da tokrat ne iščete izgovorov v različnih ocenah vsebine oddaje, ki da jih imajo gledalci in do katerih ima vsak pravico. Resnica se ne ocenjuje, **resnica preprosto je, PRAVA, in ena sama!**« (V. J.)

»Intervju dr. Jožeta Možine z zgodovinarjem gospodom dr. Jožetom Dežmanom na vaši televiziji je bil presežek, nekaj najboljšega, kar lahko ponudi javni televizijski servis. Naloga javne RTV je odpiranje diskurza o vseh temah, ki so družbeno relevantne, zato je razkrivanje in odstiranje še ne dovolj raziskanega polpreteklega obdobja slovenske zgodovine z zgodovinsko potrjenimi dejstvi ne samo zaželeno, pač pa tudi nujno. Zato so pritiski ZZB NOB po ukinitvi oddaj tega formata (predvsem pa s to tematiko) povsem depasirani in upam, da javna televizija temu ne podleže.« (A. K.)

»Številne pohvale kot tudi kritike izvedenega intervjuja kažejo na to, da smo do teh vsebin še vedno zelo občutljivi in, da nas tako ali drugače nagovorijo. Kot predstavnica srednje generacije, ki je v šoli poslušala en vidik zgodovine, doma in med prijatelji pa smo se pogovarjali tudi o zamolčani zgodovini, ki ni bil po volji tedanji oblasti, želim izvedeti resnico. Od javnega zavoda zato pričakujem in si želim, da bo polpretekli zgodovini, ki nas Slovence očitno še vedno močno deli, še naprej posvečal potrebno pozornost s posredovanjem kvalitetnih in poučnih oddaj ter novinarjem, ki se lotevajo teh tem, zagotovil nemoteno opravljanje dela.« (M. H.)

»Lahko bi diskutirali o Dežmanovem načinu podajanja snovi in javnem izražanju mnenj o dveh znanih profesorjih zgodovine, a osebni pogled in način interpretacije sta lastna prav žanru avtorskega intervjuja. Ob tem pa je bilo očitno, da je kolega Možina gosta izjemno profesionalno usmerjal in na nek način "blažil" ostrino misli v oddaji.« (A. D.)

»Enostavno protestiram, da bi upoštevali zahteve Tita Turnška o ukinitvi oddaj, ki jih pripravlja Jože Možina; nikakor ne ukinite njegovih intervjujev, ki so vsebinsko tako mogočni, da je vredno plačati naročnino, da dobimo informacije o katerih se je v preteklosti le tiho govorilo. Podpiram delo zgodovinarja Jožeta Dežmana, ki nam je v zadnjem intervjuju pokazal zgodovino, ki nam ni v ponos!« (P. B. T.)

»Kot veteran vojne za Slovenijo, Slovenec in demokrat, nasprotujem in protestiram proti gonji, kakršno sta zaradi nedeljskega intervjuja na nacionalni TV Sloveniji deležna novinar Možina in zgodovinar Dežman, brez da bi kdo argumentirano in dokazano zavrnil njune navedbe, izrečene v intervjuju.« (A. T.)

»Žalostno je, da ste na račun plačnikov naročnine v oddaji Pričevalci, ki je bila na sporedu dne 22.7.2018, grobo žalili vse udeležence NOB-ja in tudi žrtve, ki so jim okupatorji (fašisti) vzeli življenje.« (S. V.)

»Po dolgem času sem si na nacionalki, ki je ponavadi zaradi izrazito levičarske usmeritve ne spremljam, ogledal odlični intervju dr. Možine z dr. Dežmanom. Ta mesec bom z manjšim odporom plačal naročnino.« (A. V.)

»Osebno zavracam trditve, da dr. Možina ni profesionalen in je pristranski. Cudi me, da se sploh razmislja o ukinitvi oddaje. Zdi se mi tudi krivico, da si nekateri jemljejo pravico groziti tako javnemu zavodu RTV, kakor tudi dr. Možini osebno. Verjamem, da niste strahopetni in boste razmislili tudi o tovrstnih mnenjih, kot je moje. Želim vam veliko uspehov pri vašem delu. Tudi v zadovoljstvo nas gledalcev s svojim odnosom do preiskovalnega novinarstva.« (T. G.)

»Vaše mnenje o intervjuju dr. Možine z dr. Dežmanom je škandalozno in sramotno ne le za funkcijo varuha, ki jo opravljate, ampak tudi za javno RTV SLO, ki bi morala delovati v službi Resnice. Zgodovinsko dokazana resnica o številu pobitih Slovencev s strani komunističnih partizanov (v primerjavi z okupatorji), ki jo je v intervjuju pogumno izrekel dr. Dežman, je tudi za vas preveč, kajne?! Tako kot še za Turnška, poslanca SD Koprivca in ostale zagovornike komunističnih zločinov proti človeštvu. Hvala Bogu se tudi zaradi takih novinarjev, kot je dr. Možina, vse več Slovincem odpirajo oči in ne verjamejo več lažnivemu mitu o NOB. Na vašem mestu bi resno razmislil o odstopu z mesta varuha, ker mu očitno niste dorasli!« (D. P.)

»Nedopustno je, da se kot varuhinja pravic gledalcev pridružujete gonji častilcev zavržene komunistične ideologije, zoper vašega eminentnega novinarja Dr. Jožeta Možina.« (H. H.)

»Predolgo je zveza Borcev poslušala žalitve, predolgo že gledamo, kako se potvarjanja zgodovina zakaj. Nihče v tej državi ne more kazensko odgovarjati, za vse blatenje .Zakaj se končno nihče ne vpraša kako je mogoče , da se domobrance kot zaprisezene nacistom, sploh lahko omenja, kar je v Nemčiji, kaznivo dejanje, omenjanje nacizma ali z njim povezanih.« (V. S.)

»Pričakujem, da bo dr. Možina zaščiten pred zvezo borcev (ki jo po 73 letih sploh ne bi smelo več biti), sploh pa jo ne bi smeli več financirati. Pričakujem tudi, da bo dr. Možina lahko nadaljeval z oddajami "pričevalci" ki okrivajo resnico in to si tudi želimo.« (P. Š.)

»Živimo v demokratični državi, kjer naj bi med drugim bile spoštovane človekove pravice, med katere sodi tudi svoboda govora. Zgrožena sem nad pogromom, ki se dogaja nad vašim novinarjem dr. Jožetom Možino. Zlasti me skrbi, ker najhujše grožnje prihajajo s strani civilno družbene organizacije ZZB, ki jo plačujemo oziroma vzdržujemo davkoplačevalci. Menim, da je take grožnje potrebno v kali zatreti v izogib podobnim pogromom. (V. Ž)

»Sem gledala oddajo Intervju z dr. Dežmanom, ki jo je vodil dr. Možina. Kljub temu, da so se moji dedje borili v partizanih so sami povedali, da so se dogajale čudne reči, morije, ogromno nedolžno pobitih. Te stvari so pripovedovali šepetaje, na skrivaj, da jih ne bi kdo slišal. Ta temna senca, skrivnost še vedno leži nad narodom in nas vse skupaj bremeni, zato je prav, da se govori resnica, tudi boleča dejstva, ki nekaterim ne ustrezajo. Sem vesela, da ste v vlogi ljudstva, da s tem, ko objavljate tudi drugo plat resnice, skrbite za ravnovesje, do bomo končno prešli iz te ujetosti in zaživel. svobodno in napredno.« (B. U.)

»Za podporo delovanja izjemnih ljudi, kot sta dr. Jože Dežman in dr. Jože Možina so potrebni pogum, odločnost in trden značaj.« (R. B.)

»Upam, da ste sposobni in tudi boste zaščitili Jožeta Možino pri njegovem novinarskem delu, ko skrbi, da se ne bi država do konca podvrgla domači mafiji. Prodiranje resnice je res boleče in dolgotrajno; toda le za nosilce laži in uživalce privilegijev. Delo g. Možine je en redkih garantov, da ne bo Slovenija še bolj podobna kakšni Transnistriji.« (B. K.)

»Ne bomo zanikali in ne bomo pustili zanikanja temeljnega zločina proti človečnosti, ki se je zgodil v Sloveniji! Javna RTV mora dopustiti demokratično predstavitev dejstev, kar delajo vaše oddaje!!!!« (M. H.)

»Pričevalci odkrivajo izbrisano zgodovino, resnico o revoluciji in socializmu. Dežmanova pripoved je krona vseh teh pričevanj, je učna ura znanstvenika, ki utemeljuje resnico pričevalcev z dejstvi in natančno opredelitvijo posameznih pojmov, vzrokov in posledic tega našega polpreteklega dogajanja. Njegove trditve so aksiomi o revoluciji in socializmu. Njegovi resnici zgodovinska znanost ne more oporekati, saj dejstev ni mogoče več skriti, tudi enajsta pregrada tega ne zmore več.« (K. in A. U.)

»Stališča sem, da intervju - i, ki je bil predčasom Dežman – Možina niso primerni za RTV še posebej ne v nedeljo zvečer, kajti le ti prinašajo nezadovoljstvo in negativne odnose med ljudmi, ki pa jih imamo že dovolj od politikov, ki nam vladajo.« (A. B.)

Varuhinja je pritožnikom, ki so jih pisali na podlagi domnev ali nepopolnih informacij, predlagala branje poročila o zadevi in jim posredovala povezavo. Nekaj primerov odgovorov na varuhinjin odgovor:

»Z veseljem sem si prebrala in upam, da bo oddaja navkljub slabi volji nekaterih, ostala. Bi bila pa to dobra tema tudi za kaksno diplomsko nalogo, saj odpira vprašanje nekaterih po zavračanju povojnih zgodb in radovednosti drugih po resnici. Medijska reprezentacija in medijski diskurz pa sta temelj obojega. Z zanimanjem bom spremljala vase delo tudi v prihodnje. Se enkrat pa izrekam pohvalo dr. Jozetu Mozini.« (T. G.)

»Dobro sem prebrala vašo pismeno reakcijo na neupravičene proteste ZB Slovenije in lahko rečem, da ste vi varuhinja pridobitev revolucije in nasilja revolucionarjev in nikakor ne gledalcev pa tudi ne poštenih in pokončnih novinarjev kot tudi ne resnice. Gledalci takšnih varuhov, ki ščitijo laž in prikrivajo resnico ne rabimo.« (M. Č.)

»Sem razočarana nad odgovorom, ker na moje konkretno vprašanje nisem dobila konkretnega odgovora. Me skrbi, da kot varuhinja nas gledalcev pri svojem delu niste suverena, kar je slabo za našo mlado demokracijo.« (V. Ž.)

»Glede na prebran odgovor z vase strani menim, da še vedno niso enake pravice za vse gledalce JAVNE TV. V svoji obrazložitvi predvsem krivite vodenje oddaje. Zato predlagam, da vsi, ki obtožujejo dr. Mozino in dr. Dežmana s konkretnimi argumenti ovržejo vse neresnice, ki so bile v oddaji navedene.« (S. M.)

»Prosim vas, da javno poveste, da je bila oddaja (Intervju Možine z Dežmanom) odločno, strokovno in profesionalno pripravljena, gledena in da so bile vse izjave dr. Dežmana resnične in so dokazljive z rezluti del več zgodovinarjev.« (J. T.)

»Ugotavljam, da ste na problem odreagirali pravočasno, dosledno in pravilno, ne tako nespretno, kot gospod direktor. Dežmanova in Možinova logika je preprosta in učinkovita: sproži konflikt (s kar najbolj odbito izjavo) in pritegni pozornost, kajti pozornost je vpliv. V bistvu gre pri teh doktorjih za dvojno prevaro!« (B. I.)

»Ničesar vam ne očitam, ker za to nimam razlogov. Le prosim Vas, da poizkušate po svojih močeh in pristojnostih zaščititi oddaje g. Možine in njega samega, ker ne vidim nič spornega. Opravičujem se Vam, če sem Vam vzela čas in Vam želim vse dobro. Vem, da ste dober in pošten človek.« (R. B.)

Primer odgovora **varuhinje** na sporočila, v katerih so ji pritožniki očitali pristranskost.

»Obžalujem, ker si poročila niste prebrali, saj bi sicer v njem ne mogli najti tega, česar v njem ni, oz. prezreti tega, kar v njem je. Poročilo, ki vsebuje tudi mnenje in priporočila, je javno in si ga lahko kadar koli preberete na tej povezavi (www.rtv slo.si/varuh). Če vas zanimajo Programski standardi in Poklicna merila in načela novinarske etike, ma katera se opiram pri svojem delu, si jih prav tako lahko preberete na varuhovi spletni strani (zavihek Pomembni dokumenti).

Obžalujem, ker zapisujete mnenje o moji pristranskosti, ki ga z ničemer ne utemeljite.

Medtem ko z mnenji ne želim polemizirati, saj menim, da vsak, ki ga zapiše, stoji za svojimi besedami (kakor za njimi stojim sama), pa se moram odzvati na omenjanje moje družinske zgodovine, o kateri ne veste ničesar, ob tem pa za opravljanje mojega dela ni relevantna.«

Odziva na intervju s Stanetom Grando

V varuhov nabiralnik sta prispela odziva na oddajo Intervju, v kateri je Jože Možina gostil Staneta Grando (19. avgusta na TV SLO1); oba je varuhinja posredovala pristojnemu uredništvu.

»Vsa pohvala voditelju dr. Možini in gostu dr. Grandi za odlično izpeljan Intervju.« (N. L.)

»Zgodovinarji naj se zaradi mene brez javnosti zberejo kjerkoli in OBELODANIJO PRAVO RESNICO (vendar ne pa tako kot si jo predstavlja aktualna uredniška politika RTV, da povabi vsakogar, ki ima karkoli povedati zoper ...) Polemičnih oddaj z osebami tipa Granda, ki ga osebno poznam že več kot 50 let, in ki noče pravilno izgovoriti niti imen svojih profesorjev (dr. Metod MikUž) pa so zame žal neverodostojne osebe, ki bi lahko sodile o polpretekli zgodovini.«

Koga vabijo v Odmeve?, drugič

Gledalka **V. B.** je na varuhinjo naslovila sporočilo, v katerem polemizira z njenim mnenjem v junijskem poročilu (str. 7) o primernosti gostov v Odmevih.

»Prebrala sem junijsko poročilo o odzivih gledalcev, predvsem del o nastopu **Sebastjana Jeretiča** v Odmevih 19. 6. 2018 in odgovor urednice Uredništva dnevnoinformativnih oddaj **Nataše Rijavec Bartha**.

Menim, da gledalci upravičeno pričakujemo več vedenja od snovalcev informativnih programov in bolj profesionalno presojo, kdo je primeren gost osrednjih informativnih programov. V primeru Sebastjana Jeretiča in tudi drugih dajete namreč legitimnost njihovemu spornemu početju, namesto da bi ga obsodili ali pa take osebe vsaj ignorirali; dajeti jim prostor, da tudi preko javne TV vršijo kampanjo za svojega naročnika oziroma plačnika. Ne gre namreč za neodvisnega komentatorja, ampak vedno nastopa v interesu naročnika. Naivnost pri izboru je tako daleč od profesionalnih kompetenc, ki jih gledalci upravičeno pričakujemo.

Nataša Rijavec Bartha pojasnilo o večkratnemu gostu Sebastjanu Jeretiču začne z argumentom, da je odgovorni urednik portala Ekopra. V prilogi dostavljam ugotovitve strokovne komisije za pripravo medijske strategije pri Ministrstvu za kulturo in poziv ministrstvu zaradi »občinskih medijev«, ki jasno kažeta, da je portal Ekoper eklatanten primer kršitev novinarske etike in profesionalnih standardov, ki jih kot permanentno volilno kampanjo za župana že leta vodi Sebastjan Jeretič.

Ko je leta 2013 postal Popovičev svetovalec in odgovorni urednik Sebastjan Jeretič, poznan iz piarovskih političnih kampanj in izvajanja nevro marketinga (vse za plačilo vsakokratnega naročnika), je postavil spletni portal ekoper in z njim zdaj vsakodnevno vulgarno obračunava s posamezniki, inštitucijami, sistemi, Luko Koper. Občane redko obvešča o tem, kako vodstvo občine izpolnjuje oziroma uresničuje temeljne naloge občine iz zakona o lokalni samoupravi, o upravljanju občine kot servisa občanov, zato pa dnevno uprizarja boj proti vsem, ki si upajo izraziti drugačne poglede. V letu volitev se agresivnost in poraba denarja seveda drastično povečujeta.(...)

Nikakor torej ne gre za neke »stare spore ali zamere« z eno osebo, ampak dnevno delovanje, ki ga v občini za plačilo iz javnih sredstev vodi Sebastjan Jeretič. Lani je bil med drugim cilj nastop Borisa Popoviča na predsedniških volitvah, letos zmaga na lokalnih volitvah in onemogočanje vsakega, ki se ne ukloni oziroma bi poskušal kandidirati. (...)

Varuhinja je sporočilo posredovala odgovorni urednici, sama pa pritožnici med drugim odgovorila:

»Junija sem v poročilu zapisala, da se "ne morem strinjati s pričakovanji, da bi nabor potencialnih gostov na javni RTV krčili zaradi starih zamer ali sporov med kakšnim od teh gostov in kakšnim od zaposlenih na RTV Slovenija". Tega mnenja ne morem spremeniti, morda pa ga lahko podrobneje pojasnim. Številnih gledalci, poslušalci in bralci RTV vsebin ter novinarji in drugi sodelavci RTV Slovenija mi pišejo, naj kot varuhinja posredujem, da neka javna oseba ne bo več nastopala v programih javnega medija (zaradi njenih/njegovih pogledov, ravnanj, izjav o čemer koli in tudi o delovanju RTV oz. posameznih novinark/novinarjev), kakor tudi, da se posameznim novinarkam/novinarjem prepreči delo na javnem mediju (zaradi njenega/njegovega novinarskega sloga, izbire tematik, medijskih izjav ali zapisov na družbenih omrežjih, tudi o svojih sodelavcih ali delodajalcih).

Če pustimo ob strani, da za takšno posredovanje varuh sploh nima pristojnosti, bi slepo sledenje takšnim (običajno pavšalnim) zahtevkom po mojem globokem prepričanju ne le skrčilo nabor govorcev in novinarjev na nevzdržni minimum, ampak bi tudi spodkopalo temelje javnega medija, njegovo zavezanost pluralnosti in svobodi javne besede.

Menim pa, da ni odveč noben zapis ali javni poziv k odgovornemu javnemu diskurzu, in sicer vseh sodelujočih v RTV programih, torej tudi programskih ustvarjalcev, tako v poklicnem kot zasebnem delovanju. Večkrat doslej sem že spomnila na 21. točko Poklicnih meril in načel novinarske etike, ki programske ustvarjalce svari pred takšnim ravnanjem, ki bi kakor koli spodkopalo njihovo kredibilnost, videz nepristranskosti ali ugled Zavoda. Žal medijske izjave in zapisi na družbenih omrežjih pokažejo, da se marsikdo požvižga na to etično načelo ali pa meni, da bi moralo veljati za druge, ne pa tudi zanje. Opazim tudi, da nekateri kritiko svojega poklicnega dela hitro označijo za pogrom, napad ali pritisk in celo cenzuro, medtem ko lastno kritiko drugih ali omalovažujoče izražanje o drugih štejejo za edino zveličavno in upravičeno.«

Poročanje o prazniku Marijinega vnebovzetja

Gledalka J. Ž. se je pritožila nad poročanjem TV Slovenija glede praznika Marijinega vnebovzetja; zmotilo jo je, ker ni bilo poročil o bogoslužjih na Štajerskem.

»Danes je praznik Marijinega vnebovzetja, kar nekaj cerkva je posvečenih tega praznika, tudi pri nas na Štajerskem, Bazilika v Petrovčah, Tinska mati v Zg. Tinskem, Svete gore nad Bistrico ob Sotli itd. vsako leto pa gledamo samo Brezje, Brezje in zopet Brezje, omeni se Ptujška gora in to je vse. Potčutimo se kot, da mi ne živimo v Sloveniji, o knežjem mestu se enako zelo malo poroča, kaj slabega se, kaj drugega pa skoraj nič.«

Manica J. Ambrožič, odgovorna urednica:

»Praznik Marijinega vnebovzetja smo letos v Informativnem programu TVS zaznamovali s prispevki iz štirih cerkva: z Brezij, s Ptujске Gore, iz romarske cerkve v Strunjanu in z Ravance v Reziji. Na Brezjah se je zbralo več kot 5 tisoč vernikov, mašo je daroval ljubljanski nadškof metropolit Stanislav Zore, v baziliki Marije Zavetnice na Ptujski Gori je slovesno mašo daroval mariborski nadškof metropolit Alojzij Cvikel. To sta najbolj množično obiskani praznični bogoslužji in o njih poročamo vsako leto ob prazniku Marijinega vnebovzetja. A vedno obiščemo tudi druga romarska središča - letos so bile tako naše ekipe v Reziji in v Strunjanu.«

150-letnica prvega slovenskega tabora

Gledalka **M. G.** je vprašala, zakaj v Poročilih ob petih Televizije Slovenija dne 5. 8. ni bilo prispevka o slovesnosti ob 150-letnici prvega slovenskega tabora.

»Pred slabo uro sem prispela iz Ljutomera, kjer sem se udeležila proslave ob 150 letnici I. slovenskega tabora. in srečanja Prijateljev radia Ognjišče. To je že klasika, da o dogodkih ki se tičejo katoličanov ne poročate, pa čeprav je to zelo množično srečanje, tokrat preko 700 udeležencev, ki smo se udeležili tudi slovesnosti ob 150 letnici I. Slovenskega tabora. Tudi katoličani plačujemo za RTV, pa smo te diskriminacije že vajeni. Nisem pa mogla verjeti svojim očem in ušesom, ko sem ob 17. uri želela videti kaj bo TV Slovenija o tem dogodku povedala. NIČ.. Ker imam možnost, da lahko oddajo zavrtim nazaj, sem poročila pogledala še enkrat. RES NIČ.O dogodku, ki je za našo domovino tako pomemben in ne nazadnje je bil slavnostni govornik predsednik države gospod Borut Pahor, da ne govorim tudi o drugih pomembnih sporočilih in lepem kulturnem programu. Kaj pa sem ob 17. lahko zvedela? Da je vročina ali to ne čutimo in ali imamo na to kakšen vpliv. Povedano je bilo tudi o praznovanju državnega praznika na Hrvaškem, NE O SLOVENIJI PA NIČ. Zvedeli smo lahko tudi o napadu na predsednika Venezuele (da ne bo pomote, nisem za napad na kogar koli ampak kaj imamo mi s tem) ne poveste pa kakšna strašanska revščina vlada v sicer bogati Venezueli (to pa sem lahko zvedela pri poročilih ob 15. uri na Radio Ognjišče.), nimajo zdravil in niti osnovnih živil. Zvedeli smo lahko kaj se dogaja v Indiji, pa da bodo eno avtobusno postajo začasno ukiniteli. Skrajni čas je že, da začnete objektivno poročati in to o dogodkih ki so pomembni za našo domovino, ne pa samo o vremenu (kot je bilo napovedano tudi za Dnevnik ob 19. uri).in kakšnih za Slovenijo in našo domovinsko zavest povsem nepomembnih dogodkih.«

Nataša Rijavec Bartha, urednica Dnevnoinformativnega programa:

»V uredništvu smo presodili, da je dogodek, ki ga gledalka omenja, tako pomemben, da si zasluži prostor v osrednji dnevnoinformativni oddaji Dnevnik, kjer smo poročilo tudi objavili. Gledalki se zahvaljujemo, ker spremlja tudi naše druge dnevnoinformativne oddaje in upamo, da bo tako tudi v prihodnje.«

Iz dodatnega pojasnila **varuhinje**:

»Morda lahko dodam načelno pojasnilo, da ima RTV Slovenija veliko programov – radijskih in televizijskih – in da se v njih objavljajo številne, raznovrstne novice, seveda pa ne vse in v vseh oddajah. Lahko se zgodi, da poslušalec zaman čaka, da bo neka vsebina v konkretni

radijski informativni oddaji, in iz tega sklepa, da je bila vsebina povsem prezrta. Kar ne drži, saj je bila objavljena v neki drugi oddaji.

Tako na primer omenjate, da ste poslušali radijska poročila ob 15. uri (na Radiu Ognjišče). Če bi poslušali radijska poročila na Prvem programu Radia Slovenija (Dogodki in odmevi ob 15.30), bi na primer lahko slišali obsežno in zanimivo reportažo novinarka Lidije Kosi iz Ljutomera, medtem ko te informacije ni bilo v Radijskem dnevniku (ob 19h), bila pa je spet v Zrcalu dneva (ob 22h). Podobno je s televizijskim programom: reportaže s tabora v Poročilih ob petih res ni bilo, bila pa je v Dnevniku.«

Gledalec **P. Š.** je menil, da je bilo poročilo s 150-letnice prvega slovenskega tabora nesorazmerno skromno glede na prispevek o obletnici konca operacije Nevihta na Hrvaškem.

»Včeraj v toku dnevnika ste poročali o 150 letnici Slovenskega tabora in o Hrvaški proslavi zmage - oluja - v Kninu. Časovno je bila ne glede na izredno pomembnost tabora za Slovenijo, približno še enkrat daljša reportaža iz Knina. Lelo lep govor predsednika Pahorja skoraj ni bil omenjen, govor predsednice Kolinde, pa obširno predvajan. Pri večernih poročilih tabor ni bil niti omenjen, Hrvaška proslava pa še enkrat predvajana v skrajšani obliki. Sprašujem se zakaj je tako. So razlog ideološki razlogi - organizator? , odsotnost prisotnosti zveze borcev? , ali pa preprosto premalo narodne zavesti poročevalcev.«

Nataša Rijavec Bartha, urednica DIO:

»Gledalcu se najprej zahvaljujem za vprašanje. Njega trditev, da je bilo poročilo s Knina približno še enkrat daljše kot poročilo iz Ljutomera, ne drži. Objavljene minutaže kažejo, da je razlika med dolžino poročil z obeh dogodkov približno pol minute, obe poročili pa sta presegali klasično dolžino poročil z dogodkov, ki je običajno minuta in pol. Ker se zavedamo pomena slovenskih taborov in je na to spomnila tudi okrogla obletnica prvega slovenskega tabora, smo se odločili, da bo poročilo s tega dogodka objavljeno v Dnevniku kot naši osrednji informativni oddaji. Polega tega je bilo to poročilo objavljeno pred poročilom s slovesnosti v Kninu. V poročilo o 150-letnici prvega slovenskega tabora v Ljutomeru smo vključili tudi izjavo predsednika Pahorja. Če je obletnica taborov pomembna zaradi pomena taborskega gibanja za slovenski narod, pa ima vsakoletna slovesnost v Kninu oz. dogajanje, ki je povezano s to obletnico in takratnimi dogodki ter posledicami širši pomen za regijo in tudi za Slovenijo, Evropsko unijo, nenazadnje svet. To ni le eden najpomembnejših praznikov za sosednjo državo, takratni dogodki so končali dve vojni, sprožili pa številne posledice, ki še vedno niso razčiščene. Pogleda na te dogodke s strani Hrvaške in Srbije pa sta diametralno nasprotna in tudi letos so se zato ob hrvaškem prazniku med državni obeh držav vnele polemike, ki so močno ohladile odnose med državama v regiji z že tako krhko stabilnostjo, ki pa je pomembna tudi za Slovenijo. Iz teh razlogov smo vesti s tega dogodka objavljali tudi v Poročilih, o polemiki in odzivih ter posledicah pa poročali tudi še po obletnici.«

Medijski molk o sestavljanju vlade?

Gledalec **A. M.** je menil, da javna RTV ni dovolj poročala o sestavljanju koalicije.

»Ne razumem medijski molk zadnjih nekaj dni, ko nacionalna Rtv slo niti z besedo ne poroča, kaj se dogaja na področju sestavljanja vlade, čeprav se čas za sestavo izteka. Kdo stoji ozadju, ki določa, kdaj in kako poročati? Igrate se s čustvi svojih državljanov, ki vas plačujejo. Žalostno.«

Nataša Rijavec Bartha, urednica Dnevnoinformativnega programa na TV Slovenija:

»Gledalca moramo obvestiti, da dogajanje v zvezi s sestavljanjem vlade v Informativnem programu Televizije Slovenija intenzivno spremljamo praktično vsak dan in v vseh dnevnoinformativnih oddajah. Ker gledalec omenja zadnjih nekaj dni, naj posebej poudarim, da je bilo tako tudi v minulem tednu. To je preverljivo tudi v našem spletnem arhivu, ki ga gledalec lahko najde na naši spletni strani www.rtv slo.si.«

Odgovor odgovornega urednika Prvega programa Radia Slovenija je objavljen v poglavju Radio Slovenija – Prvi – Medijski molk o sestavljanju vlade? (II.) na str. 26.

Kubanski plesalci

Varuh je prejel klic gledalca **J. S.**, ki se je pritožil nad poročanjem TV Slovenija glede 25 kubanskih plesalcev, ki so bili oglobljeni v Bovcu. Menil je, da je bilo poročanje pristransko, saj da mora vsaka oseba v tujini imeti s sabo dokumente ter da so policisti zgolj opravljali svoje delo, kubanski plesalci pa so bili po krivici prikazani kot »reveži«. Poročanje je opisal kot hujskaško, prežeto z »levičarstvom« in naperjeno proti policistom.

Manica J. Ambrožič, odgovorna urednica Informativnega programa:

»Zavračam trditve, da smo v naših oddajah poročali »pristransko, hujskaško, prežeto z levičarstvom, proti policistom.« Gre za zelo odmevno zadevo; korektno smo poročali o vseh dejstvih, v naših oddajah pa so svoje videnje zapleta in svoje odločitev ali pozive predstavili vsi vpleteni, od policije do župana Bovca, predstavnikov festivala Srca in seveda kubanskih umetnikov. Nikomur nismo odvzeli besede, nikogar nismo prezrli. O zapletu smo poročali celovito in odgovorno. V skladu z 2. členom Poklicnih meril in načel novinarske etike smo zagotovili najširši možen obseg izražanja različnih stališč in mnenj. Da pa je dogodek razburjal slovensko javnost, kot smo nekajkrat poudarili v napovedi novinarskih prispevkov, pa nedvomno drži.«

Kako deliti Studio City na spletnih omrežjih?

Gledalka **A. Z.** je predlagala, da bi omogočili deljenje prispevkov iz oddaje Studio City na spletnih omrežjih.

»Pri skoraj vsaki oddaji si želim na socialnih omrežjih deliti kak posamezen prispevek, intervju ali še posebej odlične kolumne, pa te možnosti nimam; velikokrat je na voljo samo povezava za celo oddajo, kar pa za socialna omrežja ni zanimivo - kot sami verjetno veste, si med prostim časom lažje utrgamo nekaj minut za ogled prispevka kot slabo uro za celo oddajo. Vljudno vas prosim za objavo posameznih prispevkov Studia City, kot imate to urejeno za Dnevnik in Odmeve, da bomo lahko delili vaše kvalitetne vsebine še komu, ki jih morda sicer ne bi videl.«

Odgovorna urednica Informativnega programa na TV Slovenija **Manica J. Ambrožič** je posredovala pojasnilo, ki sta ga pripravili urednica Studia City **Alenka Kotnik** in urednica Uredništva za nove medije **Kaja Jakopič**:

»Urednica Studia City poudarja, da za vsako oddajo pripravijo posamezne prispevke in studijske pogovore v obliki izrezov, kot predlaga gledalka. To delajo že nekaj let in vsi posnetki so na voljo v arhivu 4d, kjer se hrani tudi celotna oddaja. Res pa je, da so klipi posameznih prispevkov le redko vidni že na vstopni strani MMC-ja.

Kolumne so na MMC-ju vselej objavljene tudi v tekstovni obliki.

Ob torkih pripravijo tudi dodatno krajše izreze zanimivih izjav iz oddaje, ki jih objavijo na profilih oddaje na družbenih omrežjih.

Kolegica Kaja Jakopič dodaja, da je uporabnikom sicer namenjena tudi funkcija nastavitve na točno določeni minutaži znotraj videa, ki si jo uporabnik sam nastavi in lahko potem to nastavitev deli. To se lahko nastavi s pritiskom na funkcijo vdelaaj, na levi strani se vpiše minutažo in za deljenje se potem uporabi koda v okvirčku na desni strani pod posnetkom.«

(Ne)uravnotežen pogovor v Odmevih?

Gledalec **E. Z.** se je pritožil, da v Odmevih z dne 22. avgusta studijska zasedba ni bila uravnotežena, saj poleg začasnega predsednika DZ Mateja Tonina v studiu ni bilo predstavnika stranke Levica.

»Prosim za pojasnilo zakaj v nocojšnje Odmeve ga. Rosvita Pesek ni povabila tudi predstavnika Levice, ko so se obravnavali oziroma komentirali predlogi g. Tonina glede povečanja poslanskih plač. Zdi se, da kljub močno deklarirani uravnoteženosti poročanja (glej tudi primer dr. Možine in njegovih intervjujev), tokrat to ni bil primer.

Menim, da je RTV javna institucija in da mora izvajati svoja načela uravnoteženega poročanja vedno. Če to ni mogoče pa bi morali novinarji podati ustrezna pojasnila, zakaj temu ni tako. Torej zakaj ni bil v konkretnem primeru povabljen tudi predstavnik Levice. Ali ima ga. Peskova s tem kakšne težave?«

Pojasnilo je pripravil urednik oddaje **Valentin Areh**:

»Na odločitev, da bo Matej Tonin edini gost v delu oddaje Odmevi, je vplivalo dejstvo, da je bil tisti dan Tonin zadnji dan predsednik Državnega zbora. Zato smo mu v oddaji Odmevi dali priložnost, da predstavi svoje predloge za reorganizacijo plačne politike zaposlenih v DZ. Zaradi njegovega odhoda oziroma zamenjave na čelu DZ so Toninovi predlogi ostali na papirju, zato nismo odpirali razprave in nismo pripravili soočenja, ampak smo kritike njegovih predlogov (Levico) objavili v daljšem prispevku pred pogovorom. Zdaj so omenjeni predlogi odvisni od novega predsednika DZ Dejana Židana in šele ko bodo ti predlogi pred sprejetjem, bo smiselno soočenje morebitnih različnih stališč ali predstavnikov strank v studiu.«

Odgovorna urednica **Manica J. Ambrožič** je dodala, da so v programu »o predlogih za reorganizacijo dela v DZ in o pomislekih, povezanih s temi predlogi, celovito poročali tudi v naših drugih informativnih oddajah.«

Dodatno pojasnilo **pisarne varuhinje**:

»Dodajamo, da pri tako imenovani uravnoteženosti, kot jo določajo samoregulacijski akti RTV, ne gre za matematično razporejanje stališč ZA in PROTI. Koncept uravnoteženosti je podrobneje zapisan v točkah 2.1 - 2.3. poklicnih meril in pomeni, da RTV Slovenija v svojih programih ne sme dajati prednosti določenim političnim in ideološkim stališčem, in da mora v posamezni oddaji ali v nizu oddaj dati prostor najširšemu razponu mnenj in pogledov na ključne družbene tematike.«

Do 13ih ni informativnih oddaj!

Gledalec **I. U.** je izrazil kritiko, ker če z poletje v jutranjih in dopoldanskih urah na TV Slovenija ni nobene informativne oddaje.

»Po večerni oddaji Odmevi so naslednja poročila šele ob trinajsti uri naslednjega dne. Razen RTVS imajo drugi postaje drugačno prakso. Zato pa gledamo ponovitve fragmente oddaje dobro jutro kar trikrat.«

Manica J. Ambrožič, odgovorna urednica Informativnega programa na TV Slovenija:

»V Informativnem programu TVS pripravljamo jutranja poročila ob 8h, 9h in 10h ob delavnikih deset mesecev na leto, razen julija in avgusta. Julija in avgusta prav tako ne pripravljamo nekaterih tedenskih oddaj (Studio City, Tarča, Globus, Točka preloma...) ker naše produkcijske možnosti krojijo dopusti. Vse ostale dnevno-informativne oddaje seveda potekajo nemoteno.

Poletna shema je na vseh televizijah nekoliko drugačna, kot je običajna shema, seveda pa se Jutranja poročila se vračajo prvi ponedeljek v septembru. Ob tem naj dodam, da jih bomo v novi sezoni obogatili s športnimi novicami.«

Gledalcu se pojasnilo ni zdelo korektno:

»Res je, da je na skoraj vseh televizijah poletna shema nekoliko drugačna. Res pa je tudi, da vse televizije držav s katerimi mejimo imajo jutranja oziroma dopoldanska poročila. Sploh pa ne kaže primerjati oddaj Tarča, Globus z jutranjimi poročili. Vsekakor predlagam, da v naslednjo poletno shemo vključite jutranja poročila, saj se z poročili dan prične ne pa z raznimi ponovitvami oddaj!!!«

Z Mišo... in gostja Mojca Senčar

Varuhinja je v vednost prejela sporočilo gledalke **A. B.**, ki je pohvalila oddajo Z Mišo, katere gostja je bila dr. Mojca Senčar.

»Intervju je bil na zelo visokem kakovostnem nivoju; izbrane in premišljene besede oz. stavki; tovrstnih intervjujev bi morale biti še več. Iskrene čestitke in predlog, da je ga. Mojca bila gostja RTVS.

Seveda pa se je potrebno zahvaliti ga. Mojci da je bila pripravljena delite svoje izkušnje z širšo slovensko javnostjo. Povedala je veliko vsebinskih izkušenj in način življenja, ko imaš raka; zelo poučno.

O intervjuju sem se pogovarjala z mnogimi svojimi prijatelji in vsi so ga zelo pohvalili in bili navdušeni; še več tovrstnih intervjujev bi si želeli v prihodnje.«

II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM

Deklina zgodba - termin

Gledalka **F. Z.** je pohvalila predvajanje serije Deklina zgodba, zmotil pa jo je poznovečerni termin.

»Zakaj ste jo uvrstili v izredno pozen časovni okvir (pa še brez možnosti ponovnega ogleda), saj to ni zgodba, ki je ne bi smeli videti mladi mlajši, ..., starejši pa tudi nismo vsi ponočnjaki. Ja, seveda, spet je tu varčevanje = denar!«

Bernarda Grum, Uredništvo tujih programov:

»V *Uredništvu tujih oddaj* spoštujemo *Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah* in *Splošni akt o zaščiti otrok in mladoletnikov v televizijskih programih*. Nadaljevanka *Deklina zgodba* ima oznako 15+ predvsem zaradi nazornih prizorov nasilja, trpljenja in prikazovanja posledic teh dejanj. To pomeni, da ni primerna za otroke in mladostnike do starosti 15 let. Zakon določa, da so take vsebine lahko na sporedu po 22. uri, kar smo pri planiranju nadaljevanke tudi upoštevali in prilagodili redni sobotni serijski termin, ki je sicer predviden okrog 21.40.«

Odgovor gledalke:

»Moram pripomniti, da "ste/smo" bolj papeški od papeža, saj je tudi v drugih serijah, filmih, ali oddajah, ki jih predvajate, tudi ponavljate, mnogo neprimernih prizorov nasilja in/ali drugače nespodobnih prizorov, ki so dostopni našim otrokom in vnukom, da ne omenim tega, kaj vse si ogledajo brez vednosti staršev preko internetnih strani; da, zelo čudna je logika/izbira teh odločanj, kaj je že/še primerno za generacije 12 ali 15+!«

a.b.c.d. ali a.b.c.č.

Gledalec **V. K.** je predlagal, da v oddaji *Male sive celice* uporabljajo pri ponujenih izbirnih odgovorih slovensko abecedo..

»Pri zelo zanimivi in zelo, zelo poučni oddaji so pri podanih odgovorih na zastavljeno vprašanje podane štiri trditve, ena pa je pravilna, in sicer:

a ... b ... c ... d ...

Vedno se sprašujem, koliko slavistov in slovenistov ali drugih jezikoslovcev gleda to oddajo in nihče ni, vsaj tako se mi zdi, do sedaj želel sporočiti kompetenti osebi, da ima slovenska slovnica:

a ... b ... c ... č ..

Že osnovnošolce želimo učiti in naučiti, da uporabljajo slovnico tako, kot jo je potrebno uporabljati, res pa je, da je jezik živ in da se spreminja, vendar nikoli in nikakor se pa ne smemo "prodati" in pustiti, tudi pri računalniškem opismenjevanju, ko gre za slovensko oddajo na nacionalni televiziji, da naštevamo na takšen način, ki se že nekaj let dogaja pri omenjeni oddaji.

Prosim vas, da mi posredujete povratno informacijo o prejemu tega elektronskega sporočila in prav lepo vas prosim, da že pri naslednji oddaji upoštevate napisano, torej: a, b, c in č.

Ne gre za problem pri izgovorjavi, gre tudi za to, da se nenehno učimo in to ne samo v šoli pri slovenskem jeziku.«

Odgovor **Maruše P. Zdešar**, urednice oddaje *Male sive celice*:

»Po posvetu z našim lektorji, smo se odločili, da bomo naredili vse, da bi spremenili D v Č. Žal pa še nismo dobili odgovora, ali bo to dopuščal tudi naš grafični program.«

Gledalec se je zahvalil za razumevanje in menil, da se tam, kjer je volja, vedno najdejo rešitve.

Pohvale in predlogi

Gledalka **M. K.** je pohvalila dokumentarni film o Konfuciji, Mestne promenade, Miniature in U3nke; podala je tudi nekaj predlogov za nove dokumentarne oddaje in vsebine.

»Pišem vam pod vtisom ogleda dokumentarca o **Konfuciju**, ki nam približa razumevanje sodobne Kitajske velesile. Njegova izkušnja modreca, ki z mlajšimi somišljeniki skupaj oblikuje življenjsko filozofijo gojenja vrtilin, medsebojnega sodelovanja in sočutja, je danes v razvitem svetu postala cenjena. Prepoznala sem jo na Svetovnem vrhu o čuječnosti (Mindfulness at Work Summit), ki smo jo sredi junija 10 dni zapored spremljali na spletu in sicer skoraj 2000 zainteresiranih gledalcev iz 94 držav sveta. Zaradi velikega pomena njegove filozofije za razvoj naše države (med drugim svarilo pred pastmi, ki jih ustvarja oblast, in izviren način izbiranja državnih funkcionarjev) prosim, da to dragoceno dokumentarno oddajo ponovite še **večkrat** in to tudi v času, ko bodo dopusti že za nami! Ta dokumentarec naj nadomesti oddaje, ki na podlagi polpretekle zgodovine ljudi razdvajajo, vznemirjajo in onemogočajo za našo prihodnost nujno slogo in sodelovanje.

Poleti smo pokopali našo enkratno igralko Štefko Drolc. Predlagam, da njej v spomin programski odbor uvrsti kakšno njeno izbrano stvaritev.

Sama si najbolj želim ponovitev predstave Abruzova Staromodna komedija, kjer je blestela ob Rudiju Kosmaču. Zdi se mi, da sem jo gledala samo enkrat in to na TVS. Razvedrila bi nas v časih, polnih skrbi in slabih novic.

Ljubljanski botanični vrt je letos dosegel akreditacijo Svetovne organizacije botaničnih vrtov (eden izmed samo sedmih). Ta naša najstarejša univerzitetna ustanova praznuje že 208 let obstoja in si zasluži, da bi ji to priznali tudi s posebnim dokumentarcem na naši televiziji. Tako skromen je po svoji kvadraturi in po svojem vodju Jožetu Bavconu, čeprav bi imeli marsikaj zanimivega povedati, česar celo njihovi someščani ne vemo!«

Iz odgovora **Žive Emeršič**, odgovorne urednice Kulturnega in umetniškega programa in **Natalije Gorščak**, v. d. pomočnice direktorja TV Slovenija.

- 1) Prva ponovitev dokumentarnega filma o Konfuciju bo na sporedu 17.9., SLO2, ob 21:55. Licenca za omenjeno oddajo je do 31.12.2020. Po predvajanju ponovitve imamo na voljo še eno predvajanje. Omenili bi tudi, da si vse naše dokumentarne filme lahko ogledate tudi na spletnem portalu: <https://beta.rtv slo.si/tv/dokumentarni> Ves tuj program je ob registraciji dostopen 7 dni po vsakem predvajanju.
- 2) Hvala za pobudo glede Abruzove Staromodne komedije. Žal posnetka ne hranimo v arhivu, pa tudi če bi ga, je tehnična kakovost pri tako starih posnetkih vprašljiva in ponavadi uporabimo le odlomke – pa še v teh primerih le tiste, za katere imamo odkupljene avtorske pravice.
- 3) Dokumentarni filmi o naših ustanovah so praviloma filmi, ki ne naletijo na velik odziv gledalcev oziroma so zelo slabo gledani, zato obeleževanja in druge novice raje predstavimo v oddajah. Tako v Botaničnem vrtu redno (vsaj enkrat na mesec, ponavadi pa večkrat) gostuje naša oddaja Dobro jutro, tako da z njimi redno sodelujemo. Obenem smo Botanični vrt uvrstili v izbor za t.i. identifikacijski spot in se redno vrti v naših programih. V bistvu je ta spot zagotovil večjo prepoznavnost Botaničnega vrta kot najstarejše znanstvene ustanove pri nas.

Vse o Pričevalcih

Na varuhov naslov je prispelo več raznovrstnih odzivov na oddajo Pričevalci. Odgovor na vprašanje o dostopnosti oddaj v spletnem arhivu je objavljen v poglavju MMC – Storitve (Pričevalci v spletnem arhivu, str. 29), pojasnilo o vrsti avdiovizualnega dela v poglavju Televizija Slovenija – Splošno (Klasifikacija oddaje, str. 22 in 38), nekaj mnenj o oddaji, ki so bila sestavni del odzivov na zadevo Intervju/Dežman, pa je objavljenih v poglavju Televizija Slovenija – Informativni program (Zadeva Intervju/Dežman, drugič, str. 4).

III. RAZVEDRILNI PROGRAM

Ponovitve kviza Vem!

Trije gledalci so se pritožili nad ponovitvami kviza Vem!. **J. Ž.** in **N.** po telefonu, gledalec **J. A.** pa je pisno spraševal, kako naj ugotovi, kdaj so bile posnete oddaje, ki se predvajajo v ponovitvah.

»Kviz VEM. Tudi danes je bil na sporedu okoli enajste ure..... In kaj vidim (gospoda Rebec) izpred, ne vem, par mesecev..... In ker.....sem šel pogledati vaš (naš) spored za danes...
Ob 10 55 kviz Vem

potem sem pogledal malo natančneje, kjer je pisalo :

-- V zabavnem kvizu trije tekmovalci odgovarjajo na enostavna vprašanja. Rešitev je zmeraj črka, ki se izpiše v križanki. Naslednja naloga je rešiti gesla v tej skrivnostni križanki. Tekmovalci lahko v vsakem trenutku zaključijo krog, če prepoznajo vsa gesla naenkrat. V finalu si nato najboljši tekmovalec izbere naključnih 5 črk, ki se izpišejo v čisto novi križanki. Vsaka beseda, ki jo ugame, prinese nagrado. Če mu uspe križanko rešiti v celoti, pa se nagrada poveča in finalist dobi vstopnico v naslednjo oddajo, kjer se pomeri z novima izzivalcema--
Vprašanje : kje bi zvedel nekoliko bolj izčrpen spored te oddaje, novo, ponovitev iz januarja.....februarja.....že sedmič.....«

Vanja Vardjan, odgovorni urednik Razvedrilnega programa:

»V programsko-produkcijskem načrtu za leto 2018 je predvsem zaradi finančnih omejitev, ki so posledica dodeljenih sredstev vsakemu programu RTVS, pa tudi poletne programske sheme, ki se razlikuje od jesenske, zimske in pomladne, 160 oddaj Vem. Na snemanjih se zato izogibamo pogovorom o letnih časih, vremenu, politiki, praznikih, da v ponovitvah gledalcev to ne zmede ali zmoti. Ker pa določena časovna obdobja, adventni čas, pust itd., vseeno obeležimo z dekoracijo studia, kostumi ali posebnimi napovedmi, teh oddaj ne ponavljamo in zato v časih pride do časovnega preskoka. Če se le da, po takem preskoku začnemo s trojico novih tekmovalcev.

Vseeno pa velja izpostaviti, da bo letos na sporedu manj ponovitev kot lani, ko so bile v jesenskem delu zaradi rebalansa samo 3 premiere tedensko, ob ponedeljkih in petkih pa smo predvajali ponovitve superfinalnih oddaj in kviza Taksi. Verjetno bi prejeli več pritožb, če bi poleti v terminu kviza predvajali kaj drugega, starejši gledalci so se na primer pritoževali, ko lani ni bilo dopoldanskih ponovitev. Za letošnje poletje nam je tako licenčni partner dovolil še eno ponovitev brezplačno. Kot rečeno, pa zaradi finančnih omejitev in specifičnosti poletne sheme za primerne oddaje tudi letos poleti nimamo zadosti denarja.«

Neaktualni Svetovni popotnik: Sirija

Gledalka **I. K.** je opozorila na ponovitev oddaje Svetovni popotnik: Sirija (27. 8. na TV SLO2), saj da vsebina oddaje, ki je bila pripravljena pred nekaj leti, o državi, v kateri divja državljanska vojna, nikakor ni aktualna.

»V ponedeljek je bila na drugem programu slovenske televizije oddaja o turističnem potovanju po Siriji iz leta 2010. Ogladala sem si samo nekaj odlomkov, ker mi je bilo grozno gledati reklamo za znamenitosti države, ki je bila medtem vsa porušena in uničena ter pogovore z ljudmi, ki so medtem doživeli kdove kakšne tragedije. Ne vem, kdo se je odločil za predvajanje te oddaje, mislim pa da zaslužimo gledalci neko opravičilo oz. razlago, kakšen je bil namen te oddaje.«

Odgovor **Natalije Gorščak**, v. d. pomočnice direktorja TV Slovenija:

»Dokumentarno serijo Svetovni popotnik smo kupili skupaj z oddajo o Siriji in že ob premieri razmišljali o tem, ali jo je smiselno umestiti v program ali ne. Argumenti proti so bili ti, ki jih navajate vi, medtem ko so bili argumenti za naslednji:

- gledalci bodo lahko videli, kako kulturno bogata in razvita je bila država pred uničenjem,
- videli bodo, kdo so ljudje, ki kot begunci vstopajo v našo državo in do katerih ima veliko naših sodržavljanov negativen odnos – morda bo ravno prikaz njihove odprtosti in kulture spremenil negativno mnenje o ljudeh, ki se zatekajo k nam.

Zdelo se nam je pomembneje, da gledalcem približamo Sirce, ki so danes, žal, begunci, kot pa kako aktualna je oddaja. Zanimivo je, da smo prejeli nekaj telefonskih klicev, ki so to, da smo oddajo umestili v program, odobrvali ravno s tega, čisto človeškega vidika.«

IV. ŠPORTNI PROGRAM

Bojkotiranje NK Maribor

Gledalec **F. M.** je vprašal, zakaj RTV Slovenija ne prenaša tekem NK Maribor na evropskih tekmovanjih.

»Prosim, če se pri svojih kolegih pozanimajte zakaj RTV >Slovenija bojkotira prenose NK Maribor v evropskih tekmovanjih. Že ne vem katero leto zapored ne prenašate tekem v evropskih pokalih ko igra Maribor v gosteh. Za kaj potem plačujemo naročnino? Prenašate neke obskurne športe, kjer so Slovenci samo kot dodatek ali pa še to ne. Med moštveni športi je nogomet daleč naprej in mislim, da si plačniki rtv naročnine zaslužimo, da si bi lahko kdaj ogledali tudi tekmo najuspešnejšega slovenskega kluba v evropskih tekmovanjih. To zaničevalno zanemarjanje kaže odnos RTV Ljubljana do vsega, kar ni iz Ljubljane. Verjetno si lahko mislimo, da dr. Stare zagriženi navijač Olimpije ne pusti, da bi prenašali tekme Maribora v Evropi.«

Gregor Peternel, odgovorni urednik Športnega programa, TV Slovenija:

»TV Slovenija nikakor ne bojkotira tekem NK Maribor v evropskih pokalih. Celo nasprotno. Navijamo, da se Maribor uvrsti v skupinski del evropske lige, saj imamo za ta del tekmovanja že urejene televizijske pravice. Pridobljene so bile z upanjem, da bomo prenašali teme slovenskih predstavnikov v tem tekmovanju. Pravice za kvalifikacijski del tekmovanja se prodajajo posebej in TV Slovenija ima interes, da v zadnjem kolu prenaša tekmo slovenskih predstavnikov, Maribora in Olimpije, če se tja uvrstita.«

Nogomet in pogovor v srbskem jeziku

Trije gledalci so se pritožili nad intervjujem med prenosom nogometne tekme med Olimpijo in Mariborom na TV Slovenija 19. avgusta, ki je potekal v srbsčini.

»Že večkrat me je zbadlo, užalostilo in ponižalo kot Slovenca to, da novinar vaše oziroma naše (plačujemo jo mi) RTV v srbsčini sprašuje srbskega člana strokovnega sveta slovenskega nogometnega kluba Olimpija, pred začetkom nogometne tekme med Olimpijo in Mariborov. S tem se mi kratijo pravice spremljanja slovenskega jezika v mojem maternem jeziku. Tudi od strokovnih delavcev v klubih se mora zahtevati, da se naučijo slovenski jezik in v našem slovenskem jeziku komunicirajo v Sloveniji in še posebej na našem nacionalnem mediju. V Avstriji in Nemčiji nobeden ne bo govoril srbsko, v Španiji govorijo špansko, v Franciji francosko, samo v Sloveniji jih moramo mi razumeti, oni pa se niti najmanj ne potrudijo, da bi se naučili naš slovenski jezik.« (A. V.)

»Med odmorom je vaš novinar v neslovenskem jeziku, ki ga ne znam definirati ali kot hrvaščino ali srbsčino, spraševal nekega strokovnega sodelavca kluba iz Maribora. Nedopustno je, da ni bil zagotovljen vsaj prevod vprašanja, če že ne tudi odgovora. Na državni tv v državi, kjer je uradni jezik slovenski (in katere državno tv vsi sofinansiramo), pričakujem pogovore v slovenskem jeziku, ali ob tem ustrezen prevod.« (A. Š. G.)

»Reporter na terenu je na slovenski nacionalni TV imel pogovor s srbskim trenerjem Olimpije. Nedopustno je, da slovenski komentator na nacionalki govori srbsko, če ga Srb ne razume si naj pripelje prevajalca, nisem nacionalist, ampak kako dolgo bomo še trpeli podrejanje Slovencev srbsko govoreči manjšini.« (E. T.)

Odgovorni urednik Športnega programa **Gregor Peternel**:

»V Športnem programu jezikovne bariere rešujemo tako, da v intervjujih s sogovorniki, ki ne govorijo slovenskega jezika komuniciramo v tistem jeziku, ki ga sogovornik razume in potem na vprašanje lahko poda korekten odgovor. Če je le mogoče se z Nemci pogovarjamo v nemščini, Italijani v italijanščini, Španci v španščini, seveda pa je najbolj univerzalen jezik angleški.

V tem primeru je šlo za pogovore s srbskima strokovnjakoma, ki približno tri mesece trenirata Olimpijo. Seveda bi novinar vprašanja lahko postavil v slovenske jeziku, a samo predvidevamo lahko, da bi jih sogovornika dovolj dobro razumela. Ker so bili pogovori narejeni v živo, si zapletov s tem ne želimo, nenazadnje pa bi bili na koncu najbolj prikrajšani gledalci. Potrebno je razložiti tudi to, da živih pogovorov ni mogoče podnasloviti, jih pa vselej takoj prevede / povzame reporter in tako je bilo tudi tokrat.«

V. PROGRAM PLUS

Avtomobilnost in pogon avtomobilov

Gledalec **S. S.** je zastavil tehnično vprašanje ustvarjalcem oddaje Avtomobilnost.

»Zanima me, kako vpliva na bencinski motor s hibridnim načinom pogona vozila, ki je majhne prostornine in s turbo polnilnikom, večkratno zaganjanje in ugašanje motorja glede na stanje baterije. Zlasti v zimskem času. Znano je namreč, da je za vsak motor z notranjim izgorevanjem pomembna stalna delovna temperatura. To je povezano z vzdržljivostjo in trajanjem bencinskega motorja, zato me tudi zanima koliko kilometrov zdrži (po standardu proizvajalca) tak motor.«

Miha Merljak, Avtomobilnost:

»Vaše vprašanje redno postavljamo tudi proizvajalcem in inženirjem, ki predstavljajo nove rešitve za povečanje izkoristka motorne moči in sorazmernega zmanjšanja izpustov. Naj ob tem dodamo, da se ob taki debati, v kateri se z inženirji pogovarjamo o vzdržljivosti zaganjačev, obremenjenosti baterij, »umetnem« ohranjanju delovne temperature med tem ko avto stoji in motor ne deluje in podobno, počutimo kot bi sodili v nek pretekli avtomobilski čas. Njihove razlage in dokazovanje so namreč vselej skoncentrirana v prepričevanje, da so vsi pogonski sklopi prilagojeni povečanim delovnim obremenitvam in da zdržijo predviden obseg dela.

V to, kaj je za katerega proizvajalca predviden obseg obremenitev ali drugače koliko zagonov v povprečju zdrži posamezen sklop je nekaj, v kar se raje ne spustimo, saj tega praviloma ne izdajo. Raje pogledajmo drugače in vzemimo za občutek to, kakšen obseg garancije ponuja posamezen proizvajalec - leta / prevoženi kilometri. Mimogrede v Avtomobilnosti ugotavljamo, da pri nekaterih proizvajalcih garancija za enak avto ni enaka na vseh trgih, kjer ga prodajajo. Nam da to kaj misliti?

Kakorkoli že, kot pravilno navajate je učinkovit izkoristek toplotne energije, ohranjanje motorne delovne temperature in obremenjevanje turbine še posebej pri vseh motorjih z majhno prostornino in veliko močjo (taki, ki jih zdaj na veliko uvaja večina proizvajalcev in naj bi bili ekološko učinkoviti) postavljen na velik preskus. Težko je reči, kateri proizvajalci v resnici vse po novem še bolj obremenjene motorne komponente ustrezno predimenzionirajo in kateri so tisti, ki ta strošek, ko pač pride do njega, preložijo na lastnika.

Si pa na drugi strani upamo izreči dvom v to, da so rešitve z manjšanjem prostornine motorjev v velikih avtomobilih ter dodajanje sistema stop/start v resnici pomembna tehnološka rešitev, ki v resnici omogoča doseganje večjih pozitivnih okoljskih učinkov. Po drugi strani pa je jasno, da take tehnološke rešitve zagotovo dvigujejo skrb, da bo prihajalo pogosteje do okvar preobremenjenih delov.

Verjamemo, da to ni odgovori, ki ste si ga želeli od nas dobiti, a ker tudi mi, po taki zdravi kmečki logiki, z vami delimo enake skrbi, lahko računate na to, da bomo proizvajalce tudi v prihodnje radovedno spraševali, kakšni razmisleki in logika jih je vodila pri uvajanju novih tehnoloških rešitev.«

Oddaja prekinjena med pesmijo Oliverja Dragojevića

Gledalka **T. Š.** se je pritožila, ker se je ponovitev oddaje Od blizu (1. avgusta na TV SLO1), katere gost je bil Oliver Dragojević, končala med izvajanjem pesmi.

»Oddaja se je končala z njegovim, kot je rekel sam "darilom vsem nam", v živo zapeto pesmijo. Po nekaj verzih pa je sledila prekinitev in oglasni blok ...
Ne razumem, zakaj prekinjate oddajo preden se zares konča. Ponovitev oddaje z Oliverjem Dragojevičem ste predvajali prav zaradi njegove nedavne smrti, njegovi oboževalci smo jo čustveno spremljali, potem pa prekinete enega njenih najbolj emocionalnih trenutkov.«

Natalija Gorščak, v. d. pomočnice direktorja TV Slovenija:

»Oddajo Od blizu smo ponovili v spomin na Oliverja Dragojeviča. Že med samo oddajo je Oliver zapel veliko svojih uspešnic, zaključil pa je z Moj lipi anđele, ki pa ga je režiserka že v premierni oddaji prekinila tik pred refrenom in sicer zaradi časovne omejitve.

Strinjamo se z vami, da je bila pesem prekinjena v napačnem delu, to je tik pred refrenom, urednik je pred ponovitvijo oddaje preveril, ali imamo morda kje posnet tudi refren, ampak ga, žal, nismo posneli. Oddaja se ponavadi konča, ko se odvrti zaključna špica, v tem primeru bi bilo smiselno posneti vsaj še refren in nekaj zaključnih taktov. Obžalujemo, ker tega nismo posneli.«

VI. SPLOŠNO

Klasifikacija oddaj (Pričevalci, Intervju)

Gledalec **M. Ž.**, ki se ukvarja s filmsko dejavnostjo, je zastavil več vprašanj o klasifikaciji oddaj in umestitvi oddaj v programsko shemo. V daljši korespondenci je varuhinjo odvezal zaupnosti v uporabi osebnih podatkov in kasneje neposredno komuniciral s pristojnimi. V nadaljevanju je izvirno pismo z odgovorom.

»Prosim vas za podatek, koliko oddaj in napovednikov 'Pričevalci' je raziskovalni novinar Jože Možina do sedaj naredil na TVS, kolikokrat so bile ponovljene in koliko ur programa to predstavlja v programih TVS v letnem oddajnem času? Vsi ti podatki so shranjeni na programu Provis v službi za monitoring programov, ki si jo je g. Možina (ko je bil direktor TV) podredil. Od takrat ni več neodvisnega monitoringa programov.

Zanima me tudi klasifikacija oddaje. Na portalu je označena kot 'Dokumentarna' in kot Evr AV delo. Ali potemtakem ob vsakoletni prijavi programa za preteklo leto na MK in AKOS vodstvo TV to prijavlja, kot Evropsko AV delo?

Strokovna javnost meni, da gre za oddaje tipa 'Intervju', ki so dolge od ene do treh ur (tudi več delov) in da gre za lastno produkcijo TVS.

Ostali avtorji smo podvrženi točno določenim časovnim pasovom in minutaži - razen g. Možine, ki si je to možnost (po prvem ekscesu) očitno s privoljenjem njemu naklonjenega vodstva izboril.

Ti podatki so za našo gospodarsko panogo pomembni, saj gre po našem mnenju za (16 let trajajoče) prirejanje zakonsko določenih deležev (kvot) lastne produkcije, slovenske in evropske neodvisne produkcije, ter večinskega deleže evropskih AV del v programih javne TV. Absurd brez primere, ki se ponavlja že nekaj let, je tudi označevanje programov na tretjem (parlamentarnem programu, ki je postal televizija v televiziji) kjer tudi seje DZ posnete z daljinsko vodenimi kamerami označujejo kot Evr AV dela, skupaj z vsemi pogovornimi oddajami vred.

Kdo je odgovorna oseba za vnašanje takih označb (podatkov) v letno prijavo programov?
Kdo je odločil, da je bil intervju z g. Dežmanom objavljen v nedeljo 5.8.18. ob 20h na prvem programu TVS prikazan v 'prime time' terminu. Tja bi sodil na novo restavriran film 'Dolina miru', 'Na svoji zemlji', 'Balada o tobenti in oblaku' ali vsaj 'Nasvidenje v naslednji vojni'...
Odgovorov na podobna in druga vprašanja v preteklosti nismo nikoli dobili, čeprav sta se vaša predhodnika zelo trudila, zato si ne obetamo odgovora pred koncem dopustov in letne programske sheme, saj vemo, da jih vodstvo ne želi razkriti. Tudi programskemu svetu to predstavlja pretrd oreh, saj tudi oni niso bili v dolgih letih opozarjanj uspešni pri tem, da bi od vodstva dobili enostavne odgovore na enostavna vprašanja o dvojnih merilih in zakonitosti delovanja nacionalne televizije.«

Natalija Gorščak, v. d. pomočnice direktorja TV Slovenija, je posredovala tabelo o premiernem in ponovitvenem predvajanju oddaje Pričevalci po letih in programih (2014–julij 2018). Tabela je objavljena kot **PRILOGA 1** k temu poročilo (str. 38). V nadaljevanju so ostali odgovori na vprašanja iz pisma:

1) Na portalu je oddaja Pričevalci označena kot 'Dokumentarna' in kot Evr AV delo. Zakaj?

»Oddaja Pričevalci ni SLO AV delo, kar je odločilo MK z odločbo dne 11.11.2016, in sicer s spodaj navedeno utemeljitvijo. Obenem so enako presojali tudi oddajo Spomini. Od vključno 2016 oddaji Pričevalci in Spomini ne klasificiramo več kot slovensko AV delo.

Programski vsebini z nazivom *Pričevalci in Spomini* sta pogovorni oddaji, ki nimata oblike avdiovizualnega dela, saj ne gre za deli, ki bi predstavljali individualno intelektualno stvaritev s področja književnosti, znanosti in umetnosti, ki po svoji vsebini izhajata iz književnega dela, znanstvenih ugotovitev, spoznanj ali dosežkov, umetniške prakse ali iz drugih predlogov za neposredno avtorsko izdelavo avdiovizualnega dela. Oddaji sta zasnovani kot intervju (pogovorna oddaja), v katerem oseba podaja svoje videnje določenih zgodovinskih dogodkov, in ne vsebujeta elementov, ki bi bili podani na dokumentaren način (dokumentarnih posnetkov, rekonstrukcije dogodkov, igranih dokumentarnih elementov, mnenja strokovnjakov itn.).

2) Kdo je odgovorna oseba za vnašanje takih označb (podatkov) v letno prijavo programov?

Posamezni uredniki programov in uredništev, odgovorni uredniki in na koncu direktor TV SLO.

3) Kdo je odločil, da je bil na nedeljski večer objavljen Intervju in ne npr. novo restavrirani filmi 'Dolina miru', 'Na svoji zemlji', 'Balada o tobenti in oblaku' ali vsaj 'Nasvidenje v naslednji vojni'...

Intervju je del programske sheme TV SLO 2018, ki jo je potrdil Programski svet. Pogovore pripravljajo različni avtorji glede na vnaprej dogovorjen razpored. Urednica oddaje je Lidija Hren, oddaja sodi v odgovorno uredništvo Informativnega programa TV SLO, odgovorna urednica je Manica Janežič Ambrožič.

Slovenske igrane filme objavljamo v skladu s programsko shemo in programskim načrtom pridobivanja licenc, starejše restavrirane filme predvajamo predvsem ob pomembnejših dogodkih ali obletnicah. Tako smo recimo letos 27.4. predvajali restavrirano verzijo filma Dolina miru.

Ponavljate, položnica pa je vedno ista!

Varuhinja je prejela tri pritožbe glede poletnih ponovitev (**T. H.** in **I. Ž.** po telefonu), pisna pritožba:

»Glede na to, da imate 3 mesece (junij, julij in avgust) "TV počitnice" in v tem času imate program popolnoma okrnjen vrstijo se samo ponavljanja, upravičeno zahtevam, da temu ustrezno tudi zmanjšate plačilo naročnine za te mesece. To, da bi plačevali isto ceno za tako zmanjšano ponudbo v teh mesecih enostavno ne gre.« (**J. R.**)

Pritožniki so prejeli ustno ali pisno pojasnilo z vsebino, kot je objavljena v julijskem poročilu, str. 19 (Poletne ponovitve).

Pohvale oddajam in programom

Gledalec **T. N.** je pohvalil oddaji Z Mišo in TV klub:

»V zadnjih dveh dneh sem si ogledal intervju z Mišo, ko je gostila našega enega in edinega Zlatka Zahoviča in Polnočni klub na temo odvisnosti od interneta. Obe oddaji in obe voditeljici odlični, mlajše sicer ne poznam, naša Miša pa naša in vedno bo.«

Gledalka **A. K.** je pohvalila oddaje iz različnih programov:

»Predvsem bi rada pohvalila oddaje Intervju, Pričevalci in Spomini. Zelo rada pogledam tudi verske oddaje. Zlasti Obzorja duha in Ozare. Upam, da bodo oddaje ostale, saj predstavljajo zanimivo popestritev programa in nekaj za velik del gledalcev. Zlasti tudi vsa pohvala voditelju Jožetu Možina. Pohvala tudi informativnemu programu. Menim, da je tudi 3. program izredno dober in informativen. Škoda bi bila, če bi ga ukinili. V dnevnik informativnih oddajah morda malo preveč politike in zunanje politike. Predvsem pogrešam dnevne informacije iz gospodarstva.«

Spet verižno pismo o »najdražji javni hiši v Evropi«

Varuhinja je bila seznanjena s korepondenco med gledalcem **S. Z.** in voditeljem Odmevov Igorjem E. Bergantom. Gledalec je posredoval verižno pismo o »najdražji javni hiši v Evropi«, ki ima netočno vsebino. Varuhinja je večkrat prejela takšno pismo, nazadnje aprila (mesečno poročila str. 33).

Igor E. Bergant je zaključil dialog z gledalcem:

»Z obžalovanjem ugotavljam, da se je moj trud prijaznega komuniciranja z vami izjalovil, zato vam bom svoje 'pisarije', kakor ste - precej robato - označili moje poskuse argumentiranega odgovarjanja na vaše trditve, v prihodnje prihranil. Vljudno vas prosim, da vaše pritožbe in mnenja, v katerih je žal (precej nedomoljubno) vrsta slovničnih napak, v prihodnje naslavljate izključno na varuhinjo pravic uporabnikov RTV Slovenija (varuh@rtvslo.si), mene pa iz neposredne korespondence izpustite. Varuhinja se bo v primeru potrebe lahko obrnila tudi name, kar je tudi sicer običajen pristop. 'Zanimivost', ki ste mi jo poslali, ni nekaj novega, je pa v večjem delu povsem zavajajoča. Podatka za slovaško in grško radiotelevizijo sta napačna. To vsekakor pove veliko o verodostojnosti vira te (dez)informacije, hkrati pa zelo malo o RTV Slovenija. Posamezniki, ki tako zlahka nasedajo tovrstnim 'zanimivostim', se mi - po pravici povedano - smilijo, razširjevalci tovrstnih neumnosti in laži pa precej manj.«

RADIO SLOVENIJA

I. RADIO PRVI

Nedeljsko dopoldne z Ljerko

Poslušalka **M. L.** je kritizirala radijsko oddajo Nedeljsko dopoldne z Ljerko.

»Kolikor se spomnim je bila ta oddaja namenjena predvajanju starejših skladb. Sedaj pa je v njej eno samo blebetanje, oglašajo se vedno eni in isti, glasbe pa skorajda ni, ker tehnik nima časa skladbe poiskati. Zato mislim, da bi bila oddaja boljša brez Ljerkinega govorjenja ampak samo predvajanje starejših skladb kot je bilo prvotno mišljeno.«

Sporočilo je bilo posredovano odgovornemu uredniku **Andreju Stoparju, varuhinja** pa je odgovorila:

»Pred kratkim sem že prejela podobno sporočilo; takrat je poslušalka zapisala, da je oddaja »naravnost hektična in dela ljudi živčne, ker za nič ni časa!«. Predlagala je, da bi oddaji odmerili več kot eno uro radijskega programa. Prepričana sem, da urednik kritičnim zapisom prisluhne in da bo pričakovanja poslušalcev v največji možni meri upošteval ob snovanju novih programskih shem.«

Zadeva Labirinti sveta/komentar

Več poslušalcev se je pritožilo nad oddajo Labirinti sveta, predvajano 10. avgusta na Prvem programu Radia Slovenija. Avtor oddaje je bil novinar Matej Šurc. Trije poslušalci so zadevo omenili tudi ob robu zadeve Intervju/Dežman. Pritožniki so zatrjevali, da je bil novinar pristranski in žaljiv do privržencev desnega političnega pola.

»Novinar Matej Šurc je volivce desnega pola označil za zlo in klerofašiste. Javna rtv, financirana tudi iz strani tega, po njegovem mnenju "zla", take vrste sovražnosti, nestrpnosti, poniževanja in žaljenja ljudi, ki mislijo drugače kot on sam, ne bi smela dovoliti.« (A. K.)

»Take vrste posiljevanje plačevalcev javnega medija se mi zdi skrajno neprimerno in kljub navideznemu leporečenju v oddaji nesprejemljivo.« (R. B.)

Varuhinja je o zadevi pripravila poročilo, s katerim je odgovorila na vse pritožbe. Poročilo (integralno je objavljeno kot **PRILOGA 2**, str. 40) vsebuje odgovor pristojnega urednika ter varuhinjino mnenje in priporočilo.

Iz odgovora odgovornega urednika **Andreja Stoparja**:

»Uredniška politika Radia Slovenija zagovarja raznolikost mnenj, strokovnost analiz in verodostojnost komentarjev. Pri čemer smo prepričani, da mora javni radio negovati tudi najbolj subjektivno novinarsko zvrst, komentar, čeprav s tem tvega nestrinjanje javnosti. Prav do slednjega je prišlo v primeru kolega Mateja Šurca, dolgoletnega novinarja, komentatorja, nekdanjega dopisnika in urednika, avtorja knjig. Strinjanje oz. sprejemanje mnenj je ena stvar, druga pa je seveda diskurz. Na Radiu Slovenija na povsem načelni ravni ne pristajamo na vulgarno polarizacijo, politizacijo in ideologizacijo javnega prostora.«

Iz mnenja varuhinje:

»Menim, da avtorju ni mogoče oporekati pravice do podajanja mnenj v oddaji, vendar pa je komentator pri navajanju dejstev, ki so izhodišče komentarja, kljub časovnim in drugim omejitvam dolžan biti kar se da natančen. Izogibati se mora parcialnim prikazom ali tendencioznim zaključkom. Izrečeno mnenje je dolžan konkretno argumentirati in pojasniti. Svojih mnenj ne sme podajati na način, kot bi šlo za splošno znano dejstvo, družbeno uglaseno in prevladujoče mnenje ali edino možno razlago. Prav tako se mora izogibati pavšalnim sodbam, ki so zaradi nerazčlenjenosti lahko razumljene kot podajanje stereotipov, širjenje predsodkov, žalitev posameznikov in skupin, podpihovanje nesoglasij in družbenih razkolov.

Menim, da avtor ni ravnal tako in da so poslušalci ob navrženi sklepnih tezi upravičeno pričakovali resno argumentacijo, konkretno utemeljitev in pojasnitev, ki pa jih ni bilo.«

Priporočilo: Uredništvu Prvega programa Radia Slovenija, kakor tudi drugim uredništvom, ki negujejo žanr komentarja oz. format tedenskih oddaj – komentarjev, priporočam poglobljeno notranjo debato o zasnovi posameznih oddaj, o zakonitosti žanra in ločevanju dejstev od mnenj. Pri uresničevanju uredniške politike priporočam trajno skrb za dosledno upoštevanje novinarske stroke ter Poklicnih meril in načel novinarske etike.«

V zvezi s pritožbo poslušalke **I. P. Ž.** glede korespondence z avtorjem oddaje se je varuhinja zavzela za dostojno komunikacijo in vnovič pozvala vodstvo k pripravi pravilnika o komuniciranju ter prenovi Poklicnih meril in načel novinarske etike, ki bi uredila to področje.

Medijski molk o sestavljanju vlade? (II.)

Poslušalec **A. M.** je menil, da javna radiotelevizija ne poroča dovolj o sestavljanju koalicije. Pritožba in odziv odgovorne urednice Informativnega programa TV Slovenija sta objavljena na str. 12. Odgovor je prispeval tudi odgovorni urednik, pristojen za informativne oddaje na Radiu Slovenija.

Odgovor odgovornega urednika Prvega, **Andreja Stoparja**:

»Informativni program Radia Slovenija skrbno in natančno spremlja oblikovanje nove vlade. O tem vprašanju poročamo tako rekoč v vsaki informativni oddaji, ga tudi komentiramo in nadgrajujemo v analitičnih oddajah, kot je Studio ob 17-ih in različnih krajših prispevkih na Prvem programu. Pripomba o »medijskem molku« me zato preseneča, saj več o teh temah skorajda ne bi mogli poročati.«

II. VAL 202

@toplovodar

Poslušalec **V. C.** je večkrat pisal v zvezi z zasebnim twitter računom enega od sodelavcev Vala 202; razjezilo ga je, da ga je @toplovodar blokiral. Varuhinja je pritožniku pojasnila, da glede družbenih omrežij nima nobenih pristojnosti, pritožnik pa je odvrnil:

»Ja, lahko je tako govoriti, a ker se vaša hiša vedno bolj naslanja na te medije, mi je prav neprijetno vam povedati, da vaš odgovor je zelo »plehk«. Ker se vaša hiša z vašimi uslužbenci na te medije » stalno« naslanjajo, torej ste le pristojni, da ukrepate. Zakaj? Ker ste vi in vaši (naši plačani voditelji preko RTV prispevka) na njem oglašajo. To ni privat ne medij ne privat toplovod oz, kar si g. Šalehar upa izustiti.«

Odgovor **Nataše Zanuttini**, urednice Dnevno aktualnega programa:

»@toplovodar je zasebni profil Mihe Šaleharja, ki ga uporablja tudi za vsebine, ki so povezane z Valom 202. Narava družabnih omrežij je taka, da avtorji za širjenje svojega dela in oddaj vsebine izpostavljajo tudi na različnih platformah in tudi 'zasebni' profili javnih osebnosti v resnici težko ostanejo stran od oči javnosti. Je pa od vsakega posameznika odvisno, kako upravlja s profilom. Natančnejša pravila o objavah imamo za uradni profil @val202 , kjer objavljamo vsebine, neposredno povezane s programom ali iz programa.

Dodajmo, da objav gospoda, ki se pritožuje nad ravnanjem Mihe Šaleharja, nismo preverjali, jih ne poznamo. Dejstvo pa je, da lahko za svoj profil na družbenem omrežju vsakdo postavi svoja pravila, komu bo sledil, ali pač, koga blokiral.

Vse objave v etru in vse ostale vsebine, ki jih producira Val 202, so poslušalcu sicer dostopne, o njih je informiran na različnih platformah, poslušanje z zamikom je mogoče tudi prek spletne strani. Verjamem, da zagotavljamo toliko možnosti dostopanja in interakcije, da nikomur ne krnimo nobene »pravice«, ki jo ima kot plačnik naročnine. Kvečjemu dodajamo jih, težko pa razumemo, da bi s plačilom RTV prispevka poslušalci dobili tudi pravico določanja načina komuniciranja po zasebnih profilih naših voditeljev.

Sodelovanje v oddaji Toplovod je poslušalcu omogočeno, ker Miha Šalehar v oddajo vključuje telefonske klice, to s profilom @toplovodar na Twitterju nima neposredne povezave.

Ne vemo, kaj se je zgodilo v konkretnem primeru zgodilo, tole pa je stavek, ki ga je zapisal **Miha Šalehar**: »Povsem mogoče je, da sem med šarjenjem po tipkah koga blokiral po nesreči. Če pove, kdo je, in če ni kakšnih hujših razlogov, ga z veseljem posledim nazaj.««

Korespondenca se je nadaljevala neposredno med pritožnikom in programom.

MMC

I. VSEBINA

Posegi v uporabniške vsebine in komentarje

Več uporabnikov je varuhinjo spraševalo, zakaj so administratorji pobrisali njihove komentarje, prejela je tudi predlog, naj se bolj rigorozno briše neprimerne zapise ter pritožbo uporabnika, ki je zaman čakal na vsebinsko pojasnilo izbrisa.

»Danes pod člankom **Več deset tisoč ljudi na novih, tokrat mirnih, protestih v Romuniji** ni objavljenih oziroma je zbranih nešteto komentarjev ki opozarjajo da gre za levo vlado.Zakaj je opozarjanje na levo vlado sporno? Nihče ni zapisal nikakršnih žaljivih komentarjev zgolj opozarjanje na levo socialistično vlado še ni razlog za izbris oziroma neobjavo komentarjev! (...) »Kaj mislite ukrenit glede vse hujše cenzure, ki se jo gredo na MMC-ju?« (T. S.)

»[i]#V začetku letošnjega leta je na prosto posteljo v domu za starejše čakalo 7.925 ljudi, v nekaterih domovih se čakalne dobe štejejo v letih.[/i] 928 smo jih pa le rešili.

V čem je problem, da so tole ne pojavi.« (M. A.)

»Bolje bi bilo, da bi poostrili nadzor nad komentiranjem prispevkov, kjer mnogi pod lažnimi imeni puščajo neprimerne komentarje - če se zelo milo izrazim. Mnogi so žaljivi bi jih morali brisati.« (I. P.)

»Na vas sem se obrnil, ker razen teh dveh kanalov (administrator oziroma Varuhinja), ne vem, kam naj se obrnem. Kot rečeno, ne trdim, da komentar ni zaslužil brisanja, vsekakor pa si kot uporabnik in nenazadnje plačnik prispevka zaslužim več kot samo kopiranje pravilnika. Pravilnik poznam, nikakor pa ne morem razbrati, v čem je moj komentar kršil pravila, Administrator pa vztrajno zavrača kakršna koli pojasnila.« (M. P.)

Do 29. 08. 2018 je bil ta moj komentar pobrisan. Takoj, ko sem to opazil, sem preko obrazca "zahtevaj pojasnilo" to tudi storil, a odgovora še do danes nisem prejel. Malo za tem, nekako po izteku roka v katerem sem pričakoval odgovor, sem pač komentar objavil še enkrat, a je bil kmalu spet pobrisan. Tokrat sem poslal Administratorju zasebno sporočilo v katerem sem vljudno zahteval pojasnilo. Nič, nobenega odgovora.« (Rasta 25)

Pisarna varuhinje je pritožnikom pojasnjevala, da imajo administratorji ne le pravico, ampak tudi dolžnost skrbeti za upoštevanje spletnega kodeksa, ki ga podpiše vsak uporabnik (<http://www.rtv slo.si/strani/moj-splet/669#pravila>).

»Glede komentiranja na spletnem mestu rtvslo.si pojasnjujemo, da morajo po podatkih Uredništva za nove medije moderatorji vsak dan pregledati in prebrati v povprečju 3 tisoč komentarjev ter ugotavljati njihovo skladnost s Standardi in pravila komuniciranja na spletnem mestu rtvslo.si. Neprimerne komentarje, ki niso v skladu s temi pravili, zbrisejo, uporabnike, ki pravila kršijo, pa dajo pod nadzor. Na neprimerne vsebine v nekem komentarju lahko s posebnim gumbom opozorijo tudi sami uporabniki.«

Pritožniki so prejeli tudi e-naslov in različne povezave, prek katerih se lahko pritožijo ali poučijo o pravicah in dolžnostih uporabnikov. S ponavljajočimi se pritožbami je bilo seznanjeno tudi uredništvo Novih medijev. Glede varuhinjinih pristojnosti so uporabniki prejeli povezavo na obsežno poročilo iz lanskega avgusta (http://www.rtv slo.si/files/varuhinja/dnevnik_pritozb_avgust_2017.pdf str. 35.)

II. STORITVE

Deklina zgodba na spletu

Gledalka **F. Z.** je vprašala, zakaj si prvega dela serije Deklina zgodba ni mogoče ogledati na beta straneh portala rtvslo.si.

»Sprašujem, zakaj niste omogočili ogleda "Dekline zgodbe" tudi na <https://beta.rtv slo.si/tv/filmi-in-serije>? Zakaj so Medičejci, Maksimiljan in Marija, Inšpektor Banks, Modna hiša Velvet, Nočni receptor, itd., itd., bili vredni ponovitve ogleda ali ogleda preko gornje povezave, Deklina zgodba pa ne?«

Pisarna varuhinje:

»Deklina zgodba je dosegljiva na spletnem arhivu na naslednji povezavi: <https://4d.rtv slo.si/arhiv/tuje-serije/174557339>. Ob tem dodajamo, da si lahko registrirani uporabniki serijo na spletu ogledate še 7 dni po premiernem predvajanju.

Ivanka Brajkovič, MMC:

»Uporabnica sprašuje, zakaj vsebina ni dostopna na beta straneh TV portala. Tukaj najprej pojasnilo, da je vsebina dejansko bila dostopna omejen čas na podstrani TV portala <https://beta.rtv slo.si/tv/filmi-in-serije>, in sicer v blokih *Izpostavljeno* in *Tuje serije*. Čas objave določajo pravila programiranja, ki v omenjenih blokih objavljajo najbolj ažurne, tj. zadnje dodane, vsebine. Pravila programiranja TV portala je določila televizija, pred objavo portala aprila 2018.«

RTV 4D in registracija

Tudi avgusta je varuhinja prejela odzive zaradi obvezne registracije za ogled video vsebin v spletnem arhivu RTV 4D. Primer pisne pritožbe:

»Zanima me, zakaj ste zaprli dostop do arhiva RTV oziroma zakaj se je po novem potrebno registrirati, če si želiš ogledati oddaje v spletnem arhivu mmc-ja? Kdaj ste pravzaprav uvedli to spremembo? Osebnostno čutim to dejanje kot nadzor nad tem, kdo si kaj ogleduje, kako pogosto itd.« (I. P.)

Varuhinja je s pritožbami seznanjala pristojne, pritožnikom pa posredovala standardni odgovor:

»Na spletnem portalu RTV 4D velja obvezna registracije za vse televizijske oddaje, starejše od 7 dni, od 1. aprila. Varuhinja je imela o obvezni registraciji vrsto pomislekov, zato je na vodstvo naslovila več vprašanj ter ga pozvala, naj o ukrepu premisli in ga nemara tudi prekliče. Vodstvo je pripravilo obsežen odgovor, ki pa varuhinje ni prepričal; o tem je seznanila tudi programski svet. Varuhinja meni, da je z vsemi opozorili storila največ, kar je v njeni pristojnosti, da bi zagovarjala interese gledalcev. Če vas zanimajo podrobnosti, si lahko več preberete v mesečnem poročilu za maj, na straneh 41 in 59 (http://img.rtv slo.si/_up/drown/files/2018/07/03/1550001_adnja-objavljena.pdf).«

Pričevalci v spletnem arhivu

Gledalka **S. J.** je vprašala, zakaj v spletnem arhivu 4D ni zadnjih oddaj Pričevalci.

»Oddaje so tako pozno, zato jih raje gledam pozneje. Ker plačujem obvezno RTV naročnino, zahtevam, da mi to omogočite oziroma pošljete povezavo za menda zdaj obvezno registracijo pred ogledom zadnjih arhivskih Pričevalcev.«

Luka Zebec, v. d. vodja MMC-ja je zagotovil, da so v arhivu vse oddaje.

Pisarna varuhinje: »Kot je razvidno iz spletne strani oddaje (<http://www.rtv slo.si/pricevalci/>), je bila 21. avgusta predvajana ponovitev oddaje z Rozo Kihler. Izvirna oddaja je bila predvajana 15. maja in je dostopna na spletnem arhivu.«

Gledalka je prejela tudi pojasnilo glede obvezne registracije.

Zakaj ne bi vsebin tudi zapisali?

Uporabnik **B. A.** je predlagal, da bi posnetke v arhivu RTV 4D opremili tudi s prepisi oddaj, kar bi pripsevalo k lažjemu in boljšemu spremljanju video vsebin.

»Taka oblika "spletne televizije" na RTVSLO se mi zdi fajn, koristna in v duhu časa, a morda je celo še preveč "moderna". Razumem, da so sodobni trendi v novinarstvu in ustvarjanju vsebin takšni, da temeljijo na video-vsebinah in ne več na zgolj tekstualnih člankih s fotografijami.

Vseeno pa močno pogrešam tekstovno plat teh vsebin. Če "gremo naprej" na video, ne pozabimo na tekst: ne zavržimo ga samo zato, ker se video morda lažje spremlja kot se bere članek.

Video se namreč "bere" drugače kot tekst: gre samo od začetka do konca, ne da se pa ga na hitro bralno "preskenirati" - tako kot se lahko dela s tekstom - da bi se našlo nekaj, zaradi česar je vredno vsebino konzumirati.

Ker pa je sodobni čas zelo napolnjen z vsem živim, žal ni časa za gledanje čisto vsega, kar bi nas LAHKO, potencialno zanimalo - in moramo biti izbirčni pri tem, čemu namenimo svoj omejen čas.

Mislím, da bi transkripti oddaj pod videom močno pomagali pri tem. In, če nič drugega, lahko jih bodo konzumirali tudi slušno ovirani državljani, ki težko ali sploh ne slišijo tona v videu. Vnaprej se vam lepo zahvaljujem za vaše mnenje o tej zadevi in tudi za vaše posredovanje predloga pristojnim osebam na RTVSLO.

Brez zadržkov podpiram delo javnega zavoda in si želim, da bi - tudi na takšen način - postal še boljši javni informacijski servis za vse državljane.«

Odgovor **Luke Zebca**, v. d. vodje MMC:

Uporabniku se zahvaljujemo za mnenje, s katerim se v MMC-ju v celoti strinjamo. V okviru letošnje nadgradnje spletnega arhiva, ki jo pripravljamo in bo končana do konca leta, smo v delu predvideli tudi možnost, o kateri piše uporabnik. Možnost spremljanja transkriptov posameznih oddaj (za katere imamo transkripte), bo s tem na voljo v posebnem oknu, kjer se bodo transkripti premikali glede na potek oddaje, obenem pa bo omogočeno iskanje po transkriptih. Žal to še ne bo delovalo za posamezne prispevke (npr. prispevek iz Dnevnika), saj jih trenutno shranjujemo ločeno od oddaj. Nadgradnjo, ki bi omogočala tudi to, planiramo v naslednjem letu.

Povezava na posnetek

Gledalec **V. K.** je na varuhinjo so-naslovil prošnjo:

»Prosim, če mi lahko posredujete link na arhiv na posnetek – referendumsko soočenje četrtek 10 maja. Posnetek potrebujem zaradi pritožbe na Ustavno sodišče. Enako pa tudi Odmeve, ko sem nastopil z Miro Cerarjem, pri Rosviti Pesek.«

Varuhinja: »Ni mi znano, ali ste od katerega od naslovnikov že prejeli odgovor, zato vam sama posredujem povezave. Za v prihodnje pa vam svetujem uporabo spletnega arhiva RTV 4D (<https://4d.rtv slo.si/>), kjer lahko brez teža najdete arhivske oddaje, kakor sem storila tudi sama. <https://4d.rtv slo.si/arhiv/referendum/174538195> <https://4d.rtv slo.si/arhiv/odmevi/174538775> .«

I. JEZIKOVNA KULTURA

Doktor ali ne?

Gledalka **M. P.** se je pritožila nad nedoslednostjo pri zapisovanju doktorskih nazivov v oddaji Utrip Televizije Slovenija, objavljene 18. avgusta.

»Nekč sem že pisala varuhu in se pritožila nad čudaškim podpisovanjem doktorjev. Enkart je dr, drugič ni. Čista loterija. Gledam oddajo Uztrip v soboto in novinarka lepo podpiše ex zunanjega ministra Rupla z dr, takisto tudi ex politika Gantarja z dr, pravni strokovnjak Ribičič (tudi ex politik) pa si v isti oddaji te titule ne zasluži. Ali pa ga je izločila loterija. Ali pa je bila samo napaka, kar mi boste najbrž odgovorili.«

Odgovorna urednica Informativnega programa **Manica J. Ambrožič**:

»Avtorica sobotnega Utripa Lidija Pak Horvat mi je sporočila, da se je napaka zgodila pri pregledu podpisov sogovornikov, ko ni opazila, da je bilo v računalniški program vneseno ime dr. Ribičiča brez naziva. Za napako se kolegica opravičuje, prav tako se za napako opravičujem tudi jaz kot odgovorna urednica IP TVS.«

»Čudna slovenščina«

Pritožnica **M. L.** je grajala jezikovno kulturo na RTV Slovenija.

»Vaši napovedovalci in novinarji enostavno spuščajo samoglasnike (najbolj Urban Lavrenčič in Marjeta Klemenc): priimki: Ličen-Lična, Čater-Čatra, Časar-Časra, kako bi spremenili moj priimek Likar, potem besede tmo, mja, Nja, svtu, tška, vrjet, mhka, uleče, topu, učer, ulada, uljudno, ureme, ush, ledna dvorana-kakšna dvorana je to..., prav tako nepravilno uporabljate besede: zadal tarčo-zadel bolečino, nadal prstan-nadel, vso-vse cvetje, jubilarna-jubilejna, se je iztiril-je iztiril, ne rabiš priti-ni treba priti, velik hvala-velika hvala, ista-soba v različnih hotelih-enaka, dva dni nazaj-pred dvema dnevoma, kako je potem prihodnji čas, tri leta naprej šla..., kaj pomeni podprvak-podprvaki so vsi, ki niso prvi, torej drugi, tretji..., evropska prvenstva v atletiki 2018-v atletiki je eno prvenstvo, lupina-olupek-orehova, lešnikova lupina, jabolčni, limonin olupek, roditi-skotiti-rodimo se ljudje, živali pa se skotijo. Prav tako umiramo ljudje, živali pa poginejo, novinarji in napovedovalci pa tega očitno ne vedo ali pa je pri njih drugače. Nepravilno uporabljate tudi besedo zaupati. Ta beseda po moje pomeni, da nekemu nekaj poveš in tega ne razglaša. Če je nekaj povedano na radiu ali TV, pa mislim, da to ni več zaupno. Prav tako ne znate uporabljati srednjega spola-oba očesa. Na veliko oziroma skoraj vsaka druga beseda je tujka: invizibl, destinacija, sanacija, evakuacija, agilen, dialog...in na koncu nastane, kot bi rekli pri vas, kaos.

Narobe naglašujete tudi besede-planina, pristava... in imena krajev, na primer Cerklje na Gorenjskem in Cerklje ob Krki, prav tako se zgodba ponovi Begunje na Gorenjskem in Begunje pri Cerknici.

Še veliko stvari bi lahko naštel, neskončno... Zato upam, da boste izobrazili vaše novinarje in napovedovalce na raven, ki je bila v času Nataše Dolenc, če že nočete biti boljši.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Zahvaljujem se za trud, ki ste ga vložili v zapisovanje jezikovnih nepravilnosti ter besed ali besednih zvez, o katerih dvomite. Žal pa takšen seznam ne more bistveno prispevati k izboljšavam, saj iz njega ni mogoče razbrati ne kdo ne kje naj bi naredil napako, ali je to bilo na radiu ali televiziji, v kateri oddaji, kdaj. Zato odgovornih za posamezne programe tudi ni mogoče opozoriti na napake in tako doseči, da se ne bi pojavljale/ponavljale. Čeprav sem strastna gledalka, poslušalka in bralka RTV-vsebin in precej stroga glede rabe zborne slovenščine (kamor, mimogrede, sodi tudi npr. postavljanje vejic), marsičesa od naštetega v pismu nisem slišala ali prebrala. Seveda pa je povsem mogoče, da ne poslušam in ne gledam istih radijskih in televizijskih oddaj. V vsaj dveh primerih, ki ste ju omenili, pa lahko postrežem z odgovorom, in sicer glede Ledne dvorane, ki je ime mariborske športne dvorane (<http://www.sportni-objekti-maribor.si/vsi-objekti/ledna-dvorana/o-ledni-dvorani/>) in glede podprvaka, ki ga Slovar slovenskega knjižnega jezika opredeljuje takole: <https://fran.si/133/sskj2-slovar-slovenskega-knjiznega-jezika-2/3679858/podprvak?View=1&Query=podprvak> . Menim, da bi bilo narobe, če bi vsem ustvarjalcem RTV Slovenija (s 7 televizijskimi in 8 radijskimi programi ter novičarskim portalom www.rtv slo.si) pavšalno pripisali »čudno slovenščino«. Vsekakor pa bi bilo narobe tudi, če napak ne bi popravljali. Zato vas vljudno prosim, da v pritožbah, če jih boste še podajali, zapišete, kdaj in kje ste slišali ali prebrali to, kar vas je zmotilo.«

Izgovor tujih imen

Gledalec **E. Z.** je podal pripombi glede izgovorjave angleškega osebnega in krajevnega imena v programskih vsebinah TV Slovenija.

»Prav tako bi vas v tem pismu prosil tudi za pojasnilo, kako lahko RTV oglašuje angleško nadaljevanko "Durrelovi" kar po domače z izgovorom "DURELOVI" in ne z angleško izgovorjavo. Podobna napaka se je zgodila tudi danes v poročilih, ko je mesto Virginija (veza na Trumpovega obsojenega sodelavca), ki se sicer izgovori Virdžinija, enostavno poročano kot je napisano. Menim, da se take napake na nacionalni televiziji nebi smele pojavljati.«

Glede napovednika za televizijsko nadaljevanka Durrellovi je vodja oddelka za prevajanje in lektoriranje na TV Slovenija **Barbara Müller** pojasnila, da je ustrezen izgovor [dárelovi].

Vodja Službe za promocijo TV programov **Doris Vozny** se je gledalcu zahvalila za opozorilo in zagotovila, da bodo pripomba upoštevali in napovednik popravili.

Pojasnilo glede izgovora tujega krajevnega imena Virginija je pripravila vodja lektorske koordinacije na RTV Slovenija **Darinka Koderman Patačko**:

»Gledalčeva pripomba glede izgovora imena Virginija se verjetno nanaša na napoved in prispevek o Trumpovih svetovalcih v Odmevih 22. 8. 2018. V tem primeru je izgovor v skladu s Slovenskim pravopisom, ki določa podomačen zapis in izgovor imena te ameriške zvezne države:

Virginija -e ž, zem. i. (i) |ameriška zvezna država|: v ~i
virgínijski -a -o (i)
Virgínijec -jca m ž -em preb. i. (i)
Virgínijka -e ž, preb. i. (i)
Virgínijčev -a -o (i)

II. TEHNIČNE ZADEVE

Oddajnik na Krimu

Gledalec **F. R.** je zastavoč vprašanje o signalu, ki se oddaja s Krima:

»Poizkušam izvedeti zakaj ne sprejemem TV signala iz oddajnika Krim ravno tako Radijski ne deluje (šumenje:). Ne zaznam nobenih obvestil na spletu :-o«

Vodja Oddajnikov in zvez **Miran Dolenc** je odgovoril:

»Dne 16.8.2018 smo občasno izklapljali vse oddajnike na Krimu, o čemer smo pred tem obveščali poslušalce in gledalce. Do izklapljanja je prišlo zaradi montaže antenskega sistema (za potrebe kontrole zračnega prometa).«

III. DOSTOPNOST IN PRILAGOJENI PROGRAM

Kako naj bodo na ekran umeščeni podnapisi?

Gledalka **J. M.** je zapisala mnenje o podnaslavljanju televizijskih oddaj za gluhe in naglušne, športnih prenosih ter filmih in nadaljevankah.

»Nič nimam proti podnaslavljanju oddaj za slušno prizadete. Me pa zelo moti, ker so le ti neustrezni. So previsoko na ekranu in po nepotrebem na črnem traku, ki onemogoča pogled na ozadje. Podnaslavlajte enako kot filme! Že če si pogledate vremensko napoved, je cela južna Slovenija prikrajšana zanjo.

Sicer sem redna gledalka vaših programov in večinoma zadovoljna z njimi. Razen takrat, ko gledam športne prenose. Npr: poudarjanje zadnjih črk v besedah ali pa prenos drsanja in moram poslušati besedičenje komentatorke brez konca in kraja, ki že meji na blebetanje. Namesto užitka v glasbi in programu, nam posreduje svoje videnje in je neskončno moteča..«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Glede videza podnapisov lahko načelno pojasnim, da vsem gledalcem ni mogoče ustreči. Če bi želeli npr. vremensko napoved podnaslavljanja tako, da ne bi prekrila grafike, bi morali izvirne grafične prikaze bistveno spremeniti, kar bi potem zmotilo slišče gledalce, ki program spremljajo brez podnapisov, saj bi bila v spodnji četrtini grafičnega prikaza praznina. Zato podnaslavljanja filmov, ki grafičnih prikazov nimajo, in vremenske prognoze, ki grafične prikaze vsebuje, ni mogoče primerjati. Prav tako večina uporabnikov podnapisov prek TTX str. 771 prosi za temno podlago, saj so črke tako bolj berljive. Menim, da je zdajšnja rešitev najboljši možni kompromis med pričakovanji.«

Ko se mora obvezno registrirati slepi gledalec, drugič

Gledalec **A. S.**, ki je julija pisal zaradi težav s spremljanjem oddaj na podstrani Dostopno (<http://www.rtv slo.si/dostopno/>), odkar je bila uvedena obvezna registracija, (glej julijsko poročilo, str. 33), je v odgovoru na odgovor konkretiziral pritožbo.

»Kar se tiče registracije in prijave, nimam zadržkov. Nimam nič proti temu, da to je, ampak želel bi, da je narejeno tako, da je dostopno vsem.

Populacija slepih je v Sloveniji relativno majhna in vsi med seboj se poznamo. Ne vem pa za nikogar, ki bi vam pomagal pri testiranjih. Zato sem radoveden kdo so tisti, ki so vam rekli, da je to ustrezno. (...)

Dejstvo je, da captcha uporablja ogromno izdajateljev spletnih strani. Res pa je tudi to, da jih vedno več to opušča in uporablja alternative, ki so za vse uporabnike bolj prijazne, za upravitelja pa enako varne.

Praktično ni ranljive skupine, ki ne bi imela težave s captcha:

1. Prebivalstvo se stara in vedno več je ljudi, ki ima težave s sluhom in vidom.
2. Gluhim je maternji jezik znakovni jezik in marsikdo niti ne zna tekoče brati, kaj šele, da bi prepoznaval popačene črke.
3. Med nami so tudi ljudje, ki imajo kognitivne težave; ljudje po poškodbi glave, ljudje s težavami v duševnem zdravju, ljudje s težavami v duševnem razvoju, Ti ljudje imajo težave s koncentracijo/zbranostjo in ne morejo dolgo gledati v ekran. Stvari, ki jim povzročajo težave jih hitro vržejo iz tira in captcha je en tak primer.
4. Slabovidni in vsi ostali, ki imajo težave z vidom že v osnovi potrebujejo dobre kontraste in pravilno pisavo. Prepoznavanje popačenih črk jim povzroča utrujenost oči in posledično glavobol.
5. Zvočni posnetki captcha so v angleščini, kar je v nasprotju z priporočili WCAG 2.0. Predvidevati moramo, da vsi ne znajo angleščine in ne vejo kako se besede, ki jih slišijo pravilno napišejo.
6. Slepí uporabljamo program Bralnik zaslona. Captcha posnetki so zelo slabi, polni šumenja, včasih je zvok samo na levi ali desni, ... Vedno pa je ta zvok tišji od bralnika zaslona. Medtem, ko moraš poslušati captcha zvok, ki je zelo neuporaben, moraš tipkati v vnosno polje, pri čemer ti govori še bralnik zaslona, ki je za 100% glasnejši od captcha. Kako naj potem slišiš?
7. Mislim, da imate vi nastavljeno tako, da strežnik prpozna, če ima uporabnik bralnik zaslona in mu potem ne ponuja captcha, ampak samo obkljuka da ni robot. To je sicer elegantna rešitev, vendar pa ne deluje povsod, kar sem preiskusil. Če je uporabnik del neke mreže, ki je delno zaprta, ima nekatere protokole in vrata onemogočena, vaš strežnik ne prepozna, da gre za slepega uporabnika in mu ponudi captcha.
8. Eno izmed WCAG priporočil pravi, da morajo spletne strani biti enostavne, predvidljive in čitljive. Captcha je nasprotje vsega tega.

Na splošno veliko ljudi, ko vidi captcha na kateri koli spletni strani, stran enostavno zapusti. Namesto captcha predlagam sistem varnosti, ki uporabnika vpraša nekaj enostavnega, kot je na primer: koliko je 3 +2.«

Odgovoro **Luke Zebca**, v . d. vodje MMC:

»Najprej se vam zahvaljujem za mnenje in vse koristne informacije. Vaša priporočila sem prenesel programerjem v vednost in kot izhodišče za evtl. izboljšave. V Multimedijem centru se trudimo, da bi osebam s senzornimi oviranostmi omogočili čim bolj enostaven dostop do vsebin javnega zavoda.

Dostop do vseh podnaslovljenih vsebin, vsebin s tolmačem ter vsebin z zvočnim opisom, smo že pred časom, tudi na osnovi opozoril uporabnikov ter ob strinjanju vodstva televizije, v okviru spletne strani Dostopno.si popolnoma odprli oz. ukinili obvezno prijavo na tej spletni strani.

Ob prehodu na nov sistem smo preverjali postopek registracije za slepe in slabovidne uporabnike, tako da smo uporabnike, s katerimi na tem področju sodelujemo pozvali, da preverijo uporabnost postopka. Dobili smo naslednja odgovora:

- »Nisem uporabnik RTV arhiva, sedaj pa sem se kljub temu poskusno prijavil oz. registriral. Pri sami registraciji nisem imel nobenih težav in po prijavi mi tudi izbrano oddajo lepo predvaja. Naj še dodam, da uporabljam bralnik zaslona Jaws in brskalnik Mozilo.«
- »Z moje strani vse BP, kar se tiče registracije, nato prijave in predvajanja videa. izbrana rešitev za captcha skoraj ne more biti boljša.«

Ne bi bilo korektno da bi zapisal imeni oseb, ki sta podali zgornji mnenji, saj za to nimam njunega dovoljenja.

Kot ste ugovorili tudi sami, sistem Captcha, ki ga uporabljamo, omogoča tudi t. i. glasovno krmiljenje, vendar pa to očitno ni 100 % delujoče. Te informacije prej nismo imeli.

Dodatno razmišljam še, da bi poleg obstoječega sistema dodali tudi možnost registracije, kjer nam uporabnik pošlje e-sporočilo in registracijo zanj opravijo naši administratorji. Takšen način je bil v veljavi do pred kratkim, skoraj 10 let in ne pomnim, da bi kdaj dobili kakšno pritožbo nanj (res pa je, da je bila do pred kratkim registracija/prijava zahtevana zgolj za nalaganje uporabniških vsebin in komentiranje).

Z vašim dovoljenjem bi tudi vas vključili v skupino uporabnikov, katerim občasno pošljemo kakšno prošnjo za testiranje.«

IV. VARUHINJA

Od pohval do pozivov k odstopu

Po objavi poročila v zadevi Intervju/Dežaman, komentarjih na družbenih omrežjih, medijskih zapisih in javnih odzivih predstavnikov civilnodruženih organizacij je varuhinja prejela več sporočil podpore in pohval poročilu in njenemu delu nasploh, kot tudi kritik in pozivov k odstopu. Prispelo je tudi več žaljivk in osebnih napadov, predvsem po objavi časopisnega članka o vpisu v register CAE. Varuhinja sodelovanje s SDV kategorično zanika, zahtevala je tudi objavo popravka.

Nekaj mnenj o delu varuhinje, podanih ob robu odzivov na zadevo oz. polemiko o njej, je objavljenih v poglavju Televizija Slovenija – Informativni program – Zadeva Intervju/Dežaman, drugič (str. 4). Še nekaj primerov sporočil:

»Vaša intervencija glede polemike z Možinovým intervjujem je redek glas razumnosti in uravnovešenosti v tej "debati".« (L. L.)

»Ste varuh vseh, ne samo komunistične partije. Oddaji g.Možine so najboljše in edino vredne ogleda na rtvju. To je moje subjektivno mnenje in jaz nisem javni uslužbenec, me ne plačuje nacija za moje mišljenje, kakor vas. V bodoče se vzdžite in potuhnite v delo za mizo, kakor vsi javni uslužbenci in kakor ste delovali do sedaj, kot da vas ni...« (B. F.)

»Pozdravljam vas v upanju, da zdržite vse pritiske, ki jih RTV doživlja s pomočjo dobro organiziranih skupin pritiska v korist 'argentinskih' interpretacij naše preteklosti.« (J. B.)

»Čestitam vam za izjemno korekten odziv in vam želim še naprej uspešno delo, vse v korist objektivnega obveščanja gledalcev.« (J. N.)

»Zdravo, po vzoru mislom da Šetinc Paškove in Evgenije imate odlično izhodišče za 6000 eurov zaslužka.« (M. V.)

»Spoštovana gospa, čas je, da kot Varuhinja pravic gledalcev ukrepate v skupno dobro. Časi ene resnice so minili. Ste na potezi. Če tega niste sposobni, prepustite položaj drugemu. V nedogled takega početja ni mogoče več prenašati.« (B. M.)

»Ne pustite se ustrahovati, ampak udarite z argumenti...imate pa jih več kot dovolj saj je možina prekršil precej poklicnih meril. Ne dajte se!« (R. B.)

»Spoštovana ga. Ilinka Todorovski, ki bi naj bila varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev, ste pa sedaj z vašim odgovorom meni in javnosti v zadevi: Zadeva Intervju/Dežman – Poročilo varuhinje z mnenjem in priporočili pokazali svoj pravi odnos in pripadnost, ki nikakor ne dotiče vašemu delovnemu mestu za katero ste zelo dobro plačani, zato vas pozivam, DA STORITE POGUMNO IN MORALNO DEJANJE IN ODSTOPITE.« (J. R.)

Varuhinja je odgovarjala s pojasnili o vlogi in nalogah varuha.

Primer odgovora na zapis o pritiskih:

»Nerada govorim o pritiskih, ker menim, da se ta beseda v medijskem svetu velikokrat uporablja tudi takrat, ko ni na mestu. Kot verjetno veste, danes nekateri že ostrejšo kritiko enačijo z grožnjo, diskreditacijo, pogromom. A vam v tem primeru pritrjujem, saj bi poplavo odprtih pisem, peticij in dogodkov težko razumela drugače. Vsaj kakšnega od zapisov na družbenih omrežjih in medijih pa bi najbrž lahko štela tudi za poskus ustrahovanja. Vse to je skrajno neprijetno, a seveda ne bo vplivalo, da bi spreminjala svoj način dela in se odrekla svojim načelom. Bom pa zagotovo - dokler bom opravljala to delo - vsako priložnost izkoristila za pojasnjevanje varuhove vloge, da bi vsaj omejila poskuse instrumentalizacije mojih mnenj in priporočil za "višje cilje".«

Primer odgovora na poziv k odstopu:

»Obžalujem, ker kritike niste argumentirali. Z mnenji sicer ne polemiziram, saj menim, da je vsak odgovoren za to, kar zapiše. Menim tudi, da o strokovnosti, nepristranskosti in doslednosti mojega delovanja v vlogi varuhinje največ povedo moja poročila (mesečna, letno ali v posamičnih zadevah), ki so javno dostopna na varuhovi spletni strani (www.rtv slo.si/varuh). Vabim vas, da se na tej strani seznanite tudi z varuhovimi nalogami in prostojnostmi.«

V. OSTALO

Napad na ekipo TV Slovenija v Novi Gorici

Varuhinja je bila seznanjena z napadom na novinarsko ekipo RTV Slovenija v Novi Gorici 8. avgusta, ki se je po srečnem naključju za novinarko Mojco Dumančič in snemalca Darka Humarja končal samo z razbito kamero. Novinarji, uredniki in vodstvo RTV Slovenija je napad obsodilo v izjavi za javnost, ki jo varuhinja podpira. Iz izjave:

»Posebej zaskrbljujoče je, da vse pogostejše verbalno nasilje nad novinarskim in uredniškim delom, katerega žrtvi sta bila nazadnje tudi naša novinarka Eugeniya Carl in Jože Možina, prehaja v fizično nasilje. Svobodno in neodvisno novinarsko delo je eden temeljnih postulatov demokracije in napad na novinarje je napad na demokracijo. Vsaka normalna demokratična družba mora imeti do tovrstnih pojavov ničelno stopnjo tolerance.

Vodstvo RTV Slovenija in uredništvo Informativnega programa bosta storila vse, da bi pred takimi dejanji svoje zaposlene zaščitila.«

O bontonu objav na družbenih omrežjih

Varuhinja in predsednica Sveta delavcev **Petra Bezjak** sta julija s skupnim pismom generalnega direktorja RTV Slovenija **Igorja Kadunca** pozvali, naj sproži strokovno in strpno notranjo debato o kulturi govora in bontonu javnega nastopanja na družbenih omrežjih zaposlenih na RTV Slovenija, saj besedna obračunavanja po njenem mnenju v veliki meri negativno vplivajo tako na odnose znotraj Zavoda kakor ugled javnega medija. Poziv je v integralni obliki objavljen kot **PRILOGA 3** k poročilu (str. 43) Generalni direktor je napovedal pripravo posveta in pospešeno prenovu Poklicnih meril ter v nadaljevanju cikel izobraževanj.

Praznični program: koliko je dovolj, preveč ali premalo?

Varuhinja je prek programskega svetnika prejela vprašanje **M. J.**, ki meni, da RTV deluje pristransko ob različnih praznikih.

»Prazniki, ki povečujejo nezemsko bivanje in religijske razlage sveta v prednostnem položaju glede na tiste, ki so povezani s prizadevanji za odpravljanje različnih oblik (zemske) individualne in kolektivne (npr. narodne, razredne) prikrajšanosti in zapostavljenosti.«

Pismo s podobno vsebino je pritožnica na Programski svet RTV Slovenija naslovila že večkrat, prvič leta 2001 (glej varuhovo poročilo za november 2014, str. 4). Pritožnica meni, da bi se moral organ, ki soodloča o dolgoročni usmeritvi javnega medija, izreči o razmerju prazničnih vsebin v programih. Po njenem mnenju je to razmerje izrazito pristransko, v prid verskim (rimskokatoliškim) praznikom.

Varuhinja je pripravila obširen odgovor, ki je integralno objavljen kot **PRILOGA 4** (str. 44) in vsebuje pregled TV-programa ob dnevu državnosti (24.–26. 6. 2018) in sklepno besedo na tematski konferenci Programskega sveta o verskih oddajah, 27. 6. 2017 (neavtorizirano).

PRILOGE

PRILOGA 1: Klasifikacija oddaj, tabela o predvajanju Pričevalcev od leta 2014



Programski kontroling

Pričevalci

2014 - julij 2018

Leto	spored	predvajanje	št. ur	št. oddaj	delež glede na letni oddajni čas posameznega programa	delež glede na skupni letni oddajni čas
2014	TVS1	1 - Premiera	45	27		
	TVS1 skupaj		45	27	1,0%	
	TVS2	2 - Ponovitev	33	21		
	TVS2 skupaj		33	21	1,0%	
	TVS3	2 - Ponovitev	36	24		
	TVS3 skupaj		36	24	0,9%	
Skupaj PREMIERE			45	27		0,4%
Skupaj PONOVIŠVE			69	45		0,6%
SKUPAJ			114	72		1,0%

2015	TVS1	1 - Premiera	63	40		
		2 - Ponovitev	23	12		
	TVS1 skupaj		86	52	1,9%	
	TVS2	2 - Ponovitev	56	33		
	TVS2 Total		56	33	1,2%	
	TVS3	2 - Ponovitev	84	50		
TVS3 skupaj		84	50	2,0%		
Skupaj PREMIERE			63	40		0,5%
Skupaj PONOVIŠVE			162	95		1,2%
SKUPAJ			225	135		1,7%

2016	TVS1	1 - Premiera	65	40		
		2 - Ponovitev	19	11		
	TVS1 skupaj		84	51	1,9%	
	TVS3	2 - Ponovitev	87	53		
	TVS3 skupaj		87	53	1,9%	
Skupaj PREMIERE			65	40		0,5%
Skupaj PONOVIŠVE			105	64		0,8%
SKUPAJ			170	104		1,2%

2017	TVS1	1 - Premiera	39	22		
		2 - Ponovitev	8	4		
	TVS1 skupaj		48	26	1,1%	
	TVS2	2 - Ponovitev	1	1		
	TVS2 skupaj		1	1	0,0%	
	TVS3	2 - Ponovitev	56	30		
TVS3 skupaj		56	30	1,4%		

Skupaj PREMIERE	39	22		0,3%
Skupaj PONOVIŠTVE	65	35		0,5%
SKUPAJ	105	57		0,8%

januar-julij 2018	TVS1	1 - Premiera	26	16		
	TVS1 skupaj		26	16	1,0%	
	TVS3	2 - Ponovitev	30	18		
	TVS3 skupaj		30	18	1,4%	
Skupaj PREMIERE			26	16		0,4%
Skupaj PONOVIŠTVE			30	18		0,4%
SKUPAJ			56	34		0,8%

	št. ur	št. oddaj
Skupaj PREMIERE	237	145
Skupaj PONOVIŠTVE	432	257
SKUPAJ	669	402

Vir: Evidenca predvajanega programa TV Slovenija

PRILOGA 2: Poročilo varuhinje v zadeva Labirinti sveta/komentar

I. Uvod

Na naslov varuha pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija je prispelo sedem odzivov v zvezi z oddajo **Labirinti sveta, ki je bila na sporedu 10. 8. 2018 ob 14:30 na Prvem programu Radia Slovenija**. Avtor oddaje je bil Matej Šurc. Pritožnike je zmotil avtorjev sklepni komentar o klerofašizmu. S poročilom odgovarjam na vse pritožbe. V nadaljevanju objavljam nekaj poudarkov iz odzivov:

»Novinar Matej Šurc je volivce desnega pola označil za zlo in klerofašiste. Javna rtv, financirana tudi iz strani tega, po njegovem mnenju "zla", take vrste sovražnosti, nestrpnosti, poniževanja in žaljenja ljudi, ki mislijo drugače kot on sam, ne bi smela dovoliti.« (A. K.)

»Živim ob Kolpi in z ostalimi somišljeniki sem ostro obsodil nameščanje okrutne žice na bregovih reke. Toda to okrutno dejanje so storile tri parlamentarne stranke, ki tudi sedaj sestavljajo vlado, a jih Šurc v svojem komentarju ne uvršča med fašistične. (...) Šurc naj upošteva, da ga plačujemo poslušalci z različnimi pogledi in prepričanji. Če tega ne more razumeti, naj služi svoj kruh kako drugače.«

»G. Šurc bi moral biti kot novinar javnega medija popolnoma nevtralen in zavezan k nepristranskosti ter argumentaciji povedanega, vendar se s svojim posebej izbranim naborom besed, kot so "besedičenje" Kolinde Grabar, apologeti "ladje norcev v beli hiši", "ustaški" pevec, "klerofašizem" (tistih, ki očitno niso volili enako kot on sam) in podtikanjem - "nagnusna" koalicija (le teh na Balkanu, ki bi morala nujno biti prekinjena s hitro sestavo leve vlade ...) postavlja nad poslušalce t.j. - ponavljam - obvezne plačevalce rtv prispevka - in s svojim, naj se izrazim po njegovo - "haranjem" po javnem mediju perfidno in neargumentarino izvaja agitprop proti svobodomiselnosti poslušalcev.« (R. B.)

II. Odziv uredništva

S pritožbami sem seznanila odgovornega urednika Prvega programa Radia Slovenija Andreja Stoparja, ki v imenu uredništva komunicira z varuhom ter posreduje odzive poslušalstva avtorjem in odgovarja pritožnikom. **Odgovor odgovornega urednika Andreja Stoparja** glede konkretne oddaje Labirinti sveta:

»Odzivi na oddajo Labirinti sveta avtorja Mateja Šurca, objavljeno na Prvem programu Radia Slovenija v petek, 10. avgusta 2018, so bili različni, odgovarjam pa s skupnim pismom. Mislim, da lahko v izhodišču vseh posredovanih mnenj ugotovim skladnost v dveh točkah – tako javnost kot uredniki pričakujemo in se zavzemamo za svobodo izražanja ter za korekten diskurz. Uredniška politika Radia Slovenija zagovarja raznolikost mnenj, strokovnost analiz in verodostojnost komentarjev. Pri čemer smo prepričani, da mora javni radio negovati tudi najbolj subjektivno novinarsko zvrst, komentar, čeprav s tem tvega nestrinjanje javnosti. Prav do slednjega je prišlo v primeru kolega Mateja Šurca, dolgoletnega novinarja, komentatorja, nekdanjega dopisnika in urednika, avtorja knjig. Strinjanje oz. sprejemanje mnenj je ena stvar, druga pa je seveda diskurz. Na Radiu Slovenija na povsem načelni ravni ne pristajamo na vulgarno polarizacijo, politizacijo in ideologizacijo javnega prostora.

Zahvaljujem se vam za pozornost in opozorilo. S kolegom se bomo pogovorili...«

III. Mnenje in priporočilo varuhinje

1. (O žanru) Oddaja Labirinti sveta je po formatu **komentar zunanjepolitičnega dogajanja** v minulem tednu. Zasnova oddaje je na spletni strani Prvega strnjena v stavek: »Redna tedenska oddaja zunanjepolitičnega uredništva ponuja enkratno radiofonski preplet mednarodnih političnih in

družbenih trendov, v katerih se zrcali svetovno dogajanje iztekajočega tedna« (vir: radioprvi.rtv slo.si/labirinti-sveta/).

Pritrjujem urednikovemu pojasnilu, da **žanr komentarja** dopušča **uporabo avtorskih prijemov** in podajanje **subjektivnih pogledov na obravnavano tematiko**.

Kot sem že zapisala v mnenjih o komentarjih v programih RTV Slovenija (primerjaj npr. zadevo Utrip/komentar, poročilo za februar 2018, str. 37), je tudi v javnem mediju treba komentar razumeti kot **izrazito subjektivni žanr, v katerem ni mogoče uveljavljati načela nevtralnosti ali nepristranskosti, kakršno velja v poročevalskih (objektivnih) žanrih**. Medtem ko poročevalec niza preverjena dejstva, komentator na podlagi teh dejstev, akumuliranega znanja in razumevanja konteksta izreče mnenje, komentar. V primeru tedenskih oddaj – komentarjev, kot so denimo Labirinti sveta, Zrcalo tedna, Utrip, Centrifuga ... je svojevrsten komentar že novinarjev izbor obravnavanih vsebin, uporaba zaznamovanih besed ali dramaturgija oddaje, vključno z opremo (npr. glasba). V radijskem in televizijskem mediju ni pomembno le, kaj se pove, ampak tudi, kako se to pove.

2. (O odgovornosti avtorja) V konkretni oddaji je avtor največ pozornosti namenil podnebnim spremembam in zgrešenim okoljskim politikam v svetu. V zadnjem delu se je dotaknil ohranjanja in oživiljanja mednacionalnih trendov in meddržavnih sporov na območju Balkana ter vzpona desnega populizma v Evropi. Oddajo je končal s komentarjem:

»Slovenija se nahaja v nevarnem okolju. Ali se ti, ki že dolge tedne kujejo koalicijo sploh zavedajo, kaj čaka Slovenijo, če jim spodleti? Zavladal bo klerofašizem, obrobna Nova TV bo postala nacionalna TV. Povampirjeni homofobi in lažni domoljubi bodo bruhalo svoj gnev iz oblastnih položajev. Slovenska politika ima še eno priložnost, da prekine to nagnusno koalicijo sovraštva, ki se razteza od Baltika do Jadrana. Slovenija morda še nikoli v zgodovini Evrope ni imela tako pomembne naloge kot jo ima danes.«

Menim, da avtorju ni mogoče oporekati pravice do podajanja mnenj v oddaji, vendar pa je komentator pri navajanju dejstev, ki so izhodišče komentarja, kljub časovnim in drugim omejitvam dolžan biti kar se da natančen. Izogibati se mora parcialnim prikazom ali tendencioznim zaključkom. Izrečeno mnenje je dolžan konkretno argumentirati in pojasniti. Svojih mnenj ne sme podajati na način, kot bi šlo za splošno znano dejstvo, družbeno uglaseno in prevladujoče mnenje ali edino možno razlago. Prav tako se mora izogibati pavšalnim sodbam, ki so zaradi nerazčlenjenosti lahko razumljene kot podajanje stereotipov, širjenje predsodkov, žalitev posameznikov in skupin, podpihovanje nesoglasij in družbenih razkolov.

Menim, da avtor ni ravnal tako in da so poslušalci ob navrženi sklepi tezi upravičeno pričakovali resno argumentacijo, konkretno utemeljitev in pojasnitev, ki pa jih ni bilo.

3. (O odgovornosti uredništva) Menim, da ima uredništvo pri odločanju za komentiranje družbenih pojavov posebno odgovornost, da zagotavlja spoštovanje strokovnih pravil oz. pravil žanra ter pluralnost komentarjev, kot je opisana v točki 5.7. Poklicnih meril in načel novinarske etike (Komentar):

"Ker subjektivna mnenja temeljijo na določenih, velikokrat tudi parcialnih dejstvih, morajo uredniki zagotoviti, da bodo zasnove in vsebine komentarjev čim bolj pluralne."

Menim, da v primeru oddaje Labirinti sveta uredništvo načelo mnenjske pluralnosti uresničuje s širokim naborom avtorjev, z različnimi avtorskimi prijemi in pristopi.

4. Priporočilo: Uredništvu Prvega programa Radia Slovenija, kakor tudi drugim uredništvom, ki negujejo žanr komentarja oz. format tedenskih oddaj – komentarjev, priporočam poglobljeno notranjo debato o zasnovi posameznih oddaj, o zakonitosti žanra in ločevanju dejstev od mnenj. Pri uresničevanju uredniške politike priporočam trajno skrb za dosledno upoštevanje novinarske stroke ter Poklicnih meril in načel novinarske etike.

IV. O komunikaciji

Prejela sem tudi pisma I. P. Ž., naslovljena na več deset e-naslovov, v katerih je mogoče prebrati, da je med poslušalko in avtorjem obravnavane oddaje potekala korespondenca, ki jo je I. P. Ž. razumela kot žaljivo in neprimerno. Korespondenco so omenjali tudi nekateri drugi pritožniki, ki so prav tako menili, da sta bila novinarjeva odgovora poslušalki nesprejemljiva.

Varuh nima nobenih pritožnosti glede komuniciranja novinarjev in drugih zaposlenih ali sodelavcev RTV Slovenija z občinstvom ali glede njihovega delovanja na družbenih omrežjih. **Tudi tokrat pa opozarjam na točko 21 Poklicnih meril in načel novinarske etike (Navzkrižni osebni interesi, pravice in dolžnosti), ki svari pred slehernim ravnanjem, ki lahko okrne poklicni ugled programskih ustvarjalcev in zaupanje javnosti v programske vsebine:**

»Novinarji, uredniki in drugi ustvarjalci radijskih in televizijskih programov s svojim javnim in političnim delovanjem, z dejavnostmi v prostem času, z zasebnimi posli in finančnimi interesi ne smejo zlorabiti položaja v RTV Slovenija, škodovati natančnosti, nepristranskosti in verodostojnosti programov RTV Slovenija, ogroziti ugleda in dobrega imena posameznikov ali celotnega javnega zavoda ter zaupanja poslušalcev in gledalcev v vsebino programov RTV Slovenija.«

Zavzemam se za dostojno javno komunikacijo, s spoštovanjem različnosti mnenj. Podpiram napoved vodstva RTV Slovenija o pripravi pravilnika o komuniciranju ter prenovi Poklicnih meril in načel novinarske etike, ki bi podrobneje uredila področje.

Vnovič tudi zapisujem mnenje, da v kulturnem dialogu ni primerno izrekanje in zapisovanje osebnih žaljivk, kot tudi ne podajanje pavšalnih in podcenjujočih sodb o programskih vsebinah ter programskih ustvarjalcih in drugih zaposlenih na RTV Slovenija.

V. Obravnava odzivov

Ob koncu poročila pojasnujem, da odzive gledalcev, poslušalcev in bralcev RTV vsebin ter uporabnikov RTV storitev obravnavam v najkrajšem možnem času in najpozneje v roku, ki ga predvideva 13. člen pravilnika o varuhovem delovanju (20 delovnih dni). Tako je tudi v tem primeru. Vsem, ki kljub temu menijo, da so na odgovor (pre)dolgo čakali, se opravičujem in pojasnujem, da je vzrok daljša odsotnost zaradi letnega dopusta.

Ilinka Todorovski
varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija
Ljubljana, 4. 9. 2018

PRILOGA 3: O bontonu objav na družbenih omrežjih, pismo varuhinje in predsednice Sveta delavcev generalnemu direktorju

Spoštovani generalni direktor,

polemike o svobodi javne besede, kulturi govora in bontonu javnega nastopanja na družbenih omrežjih so med zaposlenimi na RTV Slovenija in v širši javnosti v zadnjih tednih dobile pospešek. Meniva, da v veliki meri negativno vplivajo tako na odnose znotraj Zavoda kakor ugled javnega medija.

Podpirava namero Zavoda, da etiko in dostojnost javnih komunikacij regulira vsaj z ohlapnimi pravili, pri čemer pa se zavedava, da mora biti vsak zapis skrbno preiščljn in resno predebatiran, saj ne sme odpreti vrat nedemokratičnemu omejevanju ali apriornim prepovedim. Razumeva, da tega ni mogoče narediti čez noč, ne z novimi pravilniki ne s prenovljenimi Poklicnimi merili in načeli novinarske etike.

Meniva pa, da je treba brez odlašanja sprožiti strokovno in strpno notranjo debato, saj se o tematici velikokrat govori na pamet, brez podatkov in primerjalnih analiz. Meniva, da bi h kakovosti notranje debate bistveno prispevala seznanitev s tujimi praksami.

Pozivava vas, da nemudoma od pristojnih sodelavcev, Izobraževalnega središča in Službe za mednarodno sodelovanje zahtevate (in jim za to tudi zagotovite ustrezno finančno pokritje), da v najkrajšem času in najpozneje za jesenske mesece pripravijo cikel predavanj in izobraževanj o modelih samoregulacije ter meji med javnim in zasebnim na družbenih omrežjih, ki veljajo na drugih javnih radiotelevizijah v EBU. Pri tem bi bilo treba tudi ustrezno načrtovati termine izvedbe, ki bi uredništvom vseh enot znotraj Zavoda omogočili, da se dogodkov v okviru delovnih obveznosti udeleži čim več zaposlenih. Pri organizaciji dogodka bi bilo smiselno preučiti možnosti internega prenosa (live streama) ali snemanja za naknadni ogled.

Meniva, da bi s takšnim ravnanjem lahko zajezili neplodno ter za ugled javne RTV velikokrat škodljivo post festum razčiščevanje, kakšne so pravice in dolžnosti zaposlenih, ki uporabljajo družbena omrežja, s tem pa bistveno prispevali k izboljšanju notranjih odnosov in delovnega ozračja.

V pričakovanju odgovora in predvsem ukrepanja vas lepo pozdravljava.

Ilinka Todorovski

varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev



Predsednica Sveta delavcev

Petra Bezjak



Ljubljana, 13. 7. 2018

PRILOGA 4: Praznični program, koliko je dovolj, preveč ali premalo (odgovor pritožnici)

Uvodoma zapisujem, da sem v letu in pol, odkar opravljam delo varuhinje, prejela več odzivov, v katerih gledalci in poslušalci zatrjujejo, da je javni medij nekemu prazniku namenil premalo ali preveč pozornosti, kot tudi, da je verskih vsebin v posameznih programih preveč ali premalo. Kot varuhinja glede obsega programskih vsebin, umeščanja posameznih oddaj ali poročanja o posameznih tematikah nimam neposrednih pristojnosti, moja primarna naloga je izrekanje mnenj o konkretnih objavljenih programskih vsebinah. Oblikovanje dolgoročne programske politike in varovanje javnega interesa v programih javnega medijskega servisa sta v rokah Programskega sveta in vodstva RTV, konkretna programska shema in umeščanje vsebin v posamezne oddaje pa sodita v avtonomno pristojnost posameznih odgovornih uredništev.

Tudi v takšnih zadevah pa skušam pomagati, in sicer s posredovanjem splošnih ali konkretnih pojasnil, z dodatnimi informacijami, ki omogočajo širši vpogled v tematiko, ter spodbujanjem dialoga. Menim, da tako prispevam h kroženju pogledov in idej ter iskanju soglasja o tem, kaj je javni interes in kakšna je pri tem vloga javnega medija.

V konkretnih pritožbah o obsegu prazničnih vsebin običajno pridobim podatke o objavljenih oddajah. Tako sem denimo v poročilu za april 2018 na strani 34 objavila seznam objavljenih velikonočnih vsebin na Televiziji Slovenija (od 30. marca do 1. aprila), seznam načrtovanih vsebin ob dnevu upora proti okupatorju in prazniku dela (od 27. aprila do 2. maja) ter pojasnili o uredniškem pristopu k prazničnim vsebinam v informativnih oddajah Radia in Televizije Slovenija. Omenjeno poglavje iz poročila z naslovom *Pretiravanje med velikonočnimi prazniki?* kopiram v prilogi k temu pismu, sicer pa so vsa poročila dostopna na spletu (www.rtv slo.si/varuh).

Dodatno sem **Natalijo Gorščak**, nekdanjo pomočnico direktorice TV Slovenija, prosila za seznam televizijskih oddaj ob letošnjem dnevu državnosti. Seznam prav tako kopiram v prilogi.

Ker odgovor pišem v drugi polovici avgusta, imam pred očmi tudi vsebine ob prazniku Marijinega vnebovzeta (15. avgusta) in prazniku združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom (17. avgusta), ko sem kot gledalka in poslušalka RTV vsebin opazila precejšnjo asimetrijo.

Ne glede na osebni občutek in priložene podatke o predvajanih programskih vsebinah pa menim, da zgolj s primerjavo minutaž oz. števila prenosov ali izvirnih/repriznih oddaj ali prispevkov v posamezni oddaji (splošni informativni ali specializirani verski) ne moremo ugotavljati in zatrjevati, ali so snovalci programov in uredniki dali primerno – preveliko, premajhno – težo nekemu prazniku. Za kaj takega bi bila potrebna širša analiza vsebin, v kontekstu dejanskega odnosa, ki ga država, lokalne skupnosti, civilnodružbene organizacije in državljani izkazujejo do posameznih praznikov. Menim, da so relevantni tudi odzivi javnosti.

V informacijo v okviru te tematike lahko dodam, da sem lani sodelovala v dialogu med neformalno civilno pobudo in vodstvom Radia Slovenija glede obsega vsebin za verujoče na Prvem programu Radia Slovenija. O tem sem poročala v poročilih za april, maj in junij 2017 (ki so prav tako dostopna na prej navedenem spletnem naslovu). V tem dialogu sem se zavzemala za spoštljivo in argumentirano izmenjavo mnenj ter poudarjala upravičenost pričakovanj, da programi RTV Slovenija odražajo družbeno, versko in siceršnjo pluralnost družbe. Večkrat sem opozorila, da bi bilo narobe, če bi se del občinstva čutil prikrajšanega za pomembne vsebine, če bi zaradi posegov v uveljavljene sheme odvrčali javnost ali če bi se ustvarjalci znašli pod pritiskom vsiljenih rešitev.

Ko sem za odziv na vaše pismo (posredovano v anonimizirani obliki) prosila direktorja Radia Slovenija in direktorico Televizije Slovenija, ki sta odgovorna za strokovno programsko vodenje obeh medijev, mi takratna televizijska direktorica ni odgovorila, direktor Radia Slovenija **Miha Lamprecht** pa je med drugim poudaril, da »v programskem, uredniškem smislu, naših javnosti nasploh ne želimo

deliti na verne ali neverne. Verni in ne-verni dobivajo enako vsebino radijskih oddaj«. Spomnil je tudi na odločitev Programskega sveta leta 2015, ko je z amandmaji k Programsko-produkcijskemu načrtu za leto 2016 Prvemu programu Radia Slovenija naložil prenos bogoslužij ob šestih največjih verskih praznikih (poleg rednih tedenskih prenosov na programu Ars). »Ne glede na protest in argumentirane pomisleke (11. čl. Statuta javne RTVSLO namreč določa, da Programski svet ne sme posegati v posamezne dele program pred objavo in sprejemati odločitev ali stališč, ki so povezani z objavo delov programa), je sklep obveljal in posledično je bila spremenjena tudi programska shema.« Gospod Lampreht je še zapisal: »V celoti gledano vztrajamo, da je tudi javni radio gradnik skupnosti, ki si z odprtim dialogom, premoščanjem in pojasnjevanjem razlik in vzajemnim spoštovanjem prizadeva služiti različno strukturirani javnosti in njenim potrebam.«

Dodajam informacijo, da Televizija Slovenija prenaša 17 bogoslužij na leto.

Pri tem je smiselno omeniti tudi prenose slovesnosti ob državnih praznikih. RTV Slovenija vsako leto sklene pogodbo z Ministrstvom za kulturo Republike Slovenije – o sodelovanju pri pripravah, snemanju in predvajanju televizijskih, radijskih in spletnih prenosov proslav, umeščenih v letni koledar. Letos je vlada v koledar državnih proslav uvrstila skupaj 6 slavnostnih dogodkov, in sicer ob Prešernovem dnevu, dnevu upora proti okupatorju, dnevu državnosti, dnevu Rudolfa Maistra in dnevu samostojnosti in enotnosti ter osrednjo državno proslavo ob Cankarjevem letu (decembra). To pomeni, da je slavnostnih dogodkov z državnim pokroviteljstvom bistveno manj, kot je državnih praznikov, kar je po mojem mnenju prav tako pomemben kontekst obravnave te tematike.

Dodajam, da je zaradi različnih in pogosto nasprotujočih si pričakovanj javnosti obsegu verskih vsebin Programski svet v začetku lanskega poletja (26. junij 2017) pripravil tematsko konferenco. Pobudnika razprave o verskih oddajah na RTV Slovenija sta bila programska svetnika Geza Erniša in dr. Janez Gril, v njej pa so sodelovali vodja (s strani RTV Slovenija) vodja službe za mednarodno sodelovanje Suzana Vidas Karoli, urednika verskih programov Boštjan Debevec in Vid Stanovnik, odgovorni urednik Prvega dr. Andrej Stopar, direktor Radia Slovenija Miha Lampreht, (s strani javnosti) dr. Janez Juhant, dr. Tine Hribar, dr. Marko Kerševan, Sebastjan Valentan in Drago Vogrinčič (strani Programskega sveta) dr. Janko Kos, Brankica Petković, Gojko Brvar, Domen Savič in Miran Zupanič, ki je bil kot tedanji predsednik Programskega sveta tudi sklepni govornik (v prilogi najdete neavtoriziran prepis tega sklepnega govora). Končnega poročila z dogodka, ki bi bil lahko v trdnejšo oporo v nadaljnjih razpravah in pripravah programsko-produkcijskih načrtov, Programski svet žal ni pripravil oz. sprejel, še vedno pa je v spletnem arhivu dostopen posnetek celotne razprave, ki je po mojem mnenju zelo zanimiva. Posnetek najdete na povezavi: <https://4d.rtv slo.si/arhiv/tematska-konferenca-programskega-sveta-rtv-slovenija/174479236> .

Upam, da sem z obilico različnih informacij prispevala k razumevanju tematike, ki ste jo načeli. Vaše pismo bom – skupaj z odgovorom – objavila v poročilu za avgust ter nanj opozorila programske svetnike, ki lahko o tematiki opravijo razpravo (bodisi znotraj delovnih teles bodisi na plenarni seji ali tematski konferenci).

Na koncu zapisujem iskreno opravičilo, ker sem po spletu okoliščin za pripravo odgovora potrebovala nekaj več časa in vam ga pošiljam šele avgusta.

Prosim za razumevanje in vas lepo pozdravljam,

Ilinka Todorovski

Varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija

Priloga 1: Televizijski program ob dnevu državnosti (24.–26. 6. 2018)

TV Slovenija 1

NEDELJA, 24.06.2018

- 20.05 Samostojnih 27, pogovorna informativna oddaja HD
- 21.10 Proslava ob dnevu državnosti, prenos HD
- 22.50 Slovenija na barikadah, dokumentarna oddaja, ponovitev #

PONEDELJEK, 25.06.2018

- 21.30 Projekt 13 - mediji, dokumentarni film, ponovitev #

TOREK, 26.06.2018

- 20.50 Dosje: Slovenska pomlad HD #

TV Slovenija 2 - ni prazničnega programa zaradi SP v nogometu

TV Slovenija 3

NEDELJA, 24.06.2018

- 20.00 Slavnostna seja Državnega zbora ob dnevu državnosti, prenos

PONEDELJEK, 25.06.2018

- 11.00 Proslava ob dnevu državnosti, prenos, ponovitev
- 15.00 Slavnostna seja Državnega zbora ob dnevu državnosti, ponovitev
- 16.00 Slovenija na barikadah, dokumentarna oddaja, ponovitev
- 20.30 Pogovor z dr. Petrom Jambrekom in dr. Dimitrijem Ruplom ob dnevu državnosti

TOREK, 26.06.2018

- 15.00 Projekt 13 - mediji, dokumentarni film, ponovitev
- 16.00 Pogovor z dr. Petrom Jambrekom in dr. Dimitrijem Ruplom ob dnevu državnosti, ponovitev

Priloga 2: Tematska konferenca o verskih oddajah, sklepna beseda predsednika Programskega sveta Mirana Zupaniča, 27. 6. 2017 (neavtorizirano)

Pripadla mi je težka nehvaležna naloga, da sedaj potegnem pozitivno skupno misel ali pozitivne skupne misli, kar je v tem primeru, se mi zdi, malo podobno kvadraturi kroga. Ampak vendarle, mislim da smo začeli, to se mi zdi zelo pomembno, da začenjamo en proces dialoga, en proces razmisleka pravzaprav. Jaz bi sicer raje na nek način kot o verskih vsebinah, ampak bom seveda takoj nadaljeval ker je bil to panel, postavil vprašanje ne govorimo o duhovnih vsebinah, ker to mislim je pa vendarle nek širši in mogoče tudi bolj povezovalen temelj.

Programski svet se želi odmakniti od prakse, upam si reči v tem mandatu, ki je tej hiši, po mojem mnenju, povzročila veliko neravnovesje; namreč prakse tržnice, recimo temu, in prakse nekega praktičnega krošnjarenja za take ali drugačne parcialne vsebine, parcialne interese, ki so potem to hišo v marsičem naredile zelo zelo, bom rekel, nestabilno, neko malce čudaško ustanovo v mnogih delih. Se pravi, res poskušamo odpirati odkrito, iskreno neke teme, ki so lahko delikatne in seveda, te teme so delikatne, na način, da bi prišli do nekih, recimo temu, sistemskih rešitev. Zdaj, če jih vidite po vrsti, je to pravzaprav četrti panel na to temo. Se pravi imeli smo invalidske vsebine, problematiko javnosti, mlade publike in verske vsebine. Se pravi dajemo, programski svet vendarle daje temu vprašanju zelo zelo veliko težo, mogoče večjo, kot tukaj nekateri od vas mislite. Tudi zato ker je to,

pravzaprav to dejansko eno od temeljnih vprašanj naše družbe in tudi naše prihodnosti - ne govorim toliko v medijskem smislu, kot v širšem kontekstu.

Če dovolite, kot legalist, kot pravnik, moram vendarle nekaj reči. Ta zavod je javna medijska hiša in temeljni dokument po katerem javna medijska hiša izvaja svojo javno službo je seveda Zakon o Radioteleviziji Slovenija. Gospod Valentan je pravzaprav že prebral prej, pa bom vendarle ponovil zato, ker bom to malo pokomentiral ta osnovna dva, tri člena iz zakona. Namreč 4. člen pravi tako » RTV Slovenija zagotavlja izobraževalne oddaje, v okviru katerih posreduje celoten spekter aktualnih vsebin od verskih in socialnih do naravoslovnih in tehnološko informacijskih vsebin«. Potem pa še naprej isti člen » posebno pozornost posveča položaju in delovanju registriranih verskih skupnosti«. Zakaj sedaj to izpostavljam. Zato, ker je popolnoma jasna logična interpretacija, da pravzaprav zakonodajalec govori o verskih vsebinah v okviru izobraževalnih oddaj. Tako piše, nisem si jaz tega izmislil. Se pravi, ne govori o bogoslužnih oddajah. Mislim, da je to zelo pomembno, kot vodilo. Kar pomeni, da je v tem delu praksa javne radiotelevizije v resnici in to že predvsem pri televiziji, pa tudi pri radiju v resnici širša od normativnega okvirja. Jaz si upam to tako razlagati in argumentirati. In v drugem delu, se pravi » posebno pozornost posveča položaju in delovanju registriranih verskih skupnosti«. Se pravi položaju in delovanju. Tega ne govorim zato, ker bi menil, da je ta praksa v nasprotju z družbenim interesom. Ne, mislim, da je prav, da je krog javne službe tudi širši, ampak vendarle, zakonodajalec je bil v tem delu ožji, ko govori o obsegu. Potem pa še 5. člen pravi da je ustanova, to se pravi javni zavod » dolžna spoštovati načelo ustavnosti in zakonitosti pri oblikovanju programov, vključno s prepovedjo spodbujanja (bom ostale izpustil) verske nestrpnosti«. Ta moment je izredno pomemben. V Sloveniji, sem pravkar odprl stran, je ta trenutek 52 registriranih verskih skupnosti, (op. zap. - upošteva opozorilo na seji) popravljam na 49, ampak to bistva ne spremeni – se pravi 49 nazorov, 49 takih ali drugačnih resnic in seveda tukaj hiša mora iskati skupni imenovalec, ne glede na velikost enega, drugega ali tretjega korpusa.

Javni medij pravzaprav vendarle meri na tri tipe ciljnih publik, se pravi na ateiste, agnostike in verujoče. In mora zadovoljevati interese vse teh treh temeljnih skupin in to na način, kjer pridemo do kvadrature kroga, da s tem, ko zadovoljuje interese enih ne posega v recimo tako ali drugačno polje interesov drugih. In tu nastane v resnici problem. Ko nekdo pravi, dajte mi več tega in dobi več tega, mogoče medij zgubi na drugi strani pri nekih drugih publikah. Mislim, da tu drugače kot z eno odprtostjo in z eno spoštljivostjo pravzaprav do različnih nazorov, ker verjetno ta prostor ne bo nikoli, če je sploh kdaj bil, pa saj v resnici ni bil nikoli, ne bo več tako poenoten »ideološko« kot je bil v letih od 1945 do recimo sredine osemdesetih let. Mislim, da je temeljno vprašanje naše skupnosti zmožnost upravljanja z razlikami. Če bomo znali upravljati z razlikami, z našimi različnostmi, potem imamo prihodnost. Če tega ne bomo znali, potem je vprašanje, kakšna je naša prihodnost. In seveda znotraj tega je vprašanje ene, druge, tretje nazorske skupine zelo zelo pomembno vprašanje. Tukaj moram vendarle malo polemizirati z gospodi, ki sedijo nasproti mene. Namreč teza o diskriminiranosti verujočih. Jaz sem verujoč in se ne počutim diskriminiranega. Se pravi, v mojem imenu ne govorite. Verjetno ne tudi v imenu še koga drugega. Ampak to nič ne pomeni.

Za to javno ustanovo je po mojem mnenju pomemben vsak gledalec, vsak poslušalec je relevanten. Zdaj pa pridemo do problema 622 tisoč gospodinjev plačuje RTV prispevek. In sedaj to pomnožimo in dobimo približno število uporabnikov. Se pravi v resnici ne more nihče monopolizirati glasu ene, druge ali tretje skupnosti, ker je to nemogoče. Ampak kot rečeno, pomembno za to hišo morajo biti uporabniki in njihov glas, po mojem mnenju, mora šteti. Ampak to ne v smislu iskanja takega ali drugačnega tržnega kompromisa, ampak res v iskanju nekih skupnih vsebin, ki jih je mogoče argumentirati. To izpostavljam, morda malce presplošno, ampak to mi je vodilo, da je javni medij gradnik skupnosti. Javni medij je gradnik skupnosti; javni medij je gradnih družbene kohezije in

seveda mora delovati vključevalno na najvišji možni ravni. Tukaj seveda v konkretnosti nastanejo problemi, ampak mislim, če imamo to vodilo in če imamo to neko vzajemno spoštovanje, bomo znali premagovati razlike in hkrati dopuščali, da pač vsega ne moremo dobiti. Po pločniku ne hodimo tako, kot hodimo doma po dnevni sobi, da ne rečem v kopalnici in javni prostor ni intimen prostor, je pa skupni prostor. In če bomo s tem znali nekako balansirati, potem mislim, imamo možnost iti naprej.

Programski svet spoštuje publike in spoštuje tudi strokovno javnost, to se pravi programske delavce in tudi njihovo avtonomijo. Ko pa govorimo o konkretnostih, kar mislim, da je bilo prav, ker je bil na nek način to povod, ampak mislim, da se moramo od teh konkretnih zahtev (to na prvem tam in tam), mi se moramo premakniti v nek širši kontekst, ker ta širši kontekst je pomemben. Sedaj po eni strani lahko rečemo, glas uporabnikov je pomemben, en del javnosti trdi to in to in ali lahko to upoštevamo ali ne moremo upoštevati. Po drugi strani je seveda to tudi vprašanje prestiža, je to vprašanje delovanja neke skupine za pritisk in tukaj na koncu koncev, odkrito povem, mislim da hiša takim parcialnim pritiskom ne sme popuščati, kajti ko bo popustila enemu, je odprla možnost, da bo popustila drugemu, tretjemu in četrtemu in 125-emu, kje bomo potem prišli, kje je potem skupen prostor. Potem je to skupen prostor razparceliran na 125 vrtičkov. Tega si ne moremo dovoliti. Res pa je, da moramo tehtati. In tehtanje je tisto, kar boli.

Če poskušam zaključiti. Jaz res pozdravljam ta dialog. Res pozdravljam ta panel in verjamem, da smo danes naredili en čisto majčken korak naprej, ampak sedeli smo skupaj, pogovarjali smo se, poslušali smo drug drugega. Mislim, da smo si povedali nekaj stvari, marsičesa si tudi nismo povedali, nismo si mogli, ni časa. Res bi želel, da čez nekaj časa tak ali drugačen dialog ponovimo. To je mogoče tudi v okviru kake oddaje, saj ni vsa programska debata nujno vezana samo na programski svet. Imamo toliko in toliko medijskega prostora, pa se lahko to odpre. Ampak pravi, samo če gremo po poti strpnosti. Vse kar je izsiljeno, kar je na silo pridobljeno, nima dolge perspektive, ne na eni ne na drugi strani. In s tem bi končal. Res vam hvala za potrpljenje. Mislim, da je bil to en dostojen, odkrit dialog in upam, da bomo v tem duhu tudi nadaljevali.

(prepis s posnetka na spletni strani: <https://4d.rtv-slo.si/arhiv/tematska-konferenca-programskega-sveta-rtv-slovenija/174479236> na 2:58:43)

STATISTIKA

	AVGUST 2018	JULIJ 2018	AVGUST 2017
TELEVIZIJA SLOVENIJA			
Skupaj	172	88	48
Informativni program	150	62	15
Kulturni in umetniški program	5	4	8
Razvedrilni program	4	1	5
Športni program	4	9	6
Program plus	2	1	6
Ostalo	7	11	8
RADIO SLOVENIJA			
Skupaj	10	4	3
Radio Prvi	9	2	2
Val 202	1	2	0
Program Ars	0	0	0
Ostalo	0	0	1
REGIONALNI CENTRI			
Maribor	0	1	0
REGIONALNI CENTRI			
Koper	0	1	1
MMC			
Skupaj	13	14	18
Vsebine	7	9	13
Storitve	6	5	5
RTV SLOVENIJA			
Skupaj	63	47	30
Jezikovna kultura	3	6	3
Oglaševanje	1	2	1
Dostopnost in prilagojeni programi	2	2	0
RTV prispevek	0	2	2
Tehnične zadeve	1	1	6
RTV SLO - splošno	1	5	1
Programski svet	0	0	0
Varuhinja	9	2	8
Ostalo	9	4	9
Zavrnjena obravnava	38	24	0
VSI ODZIVI	259	156	100